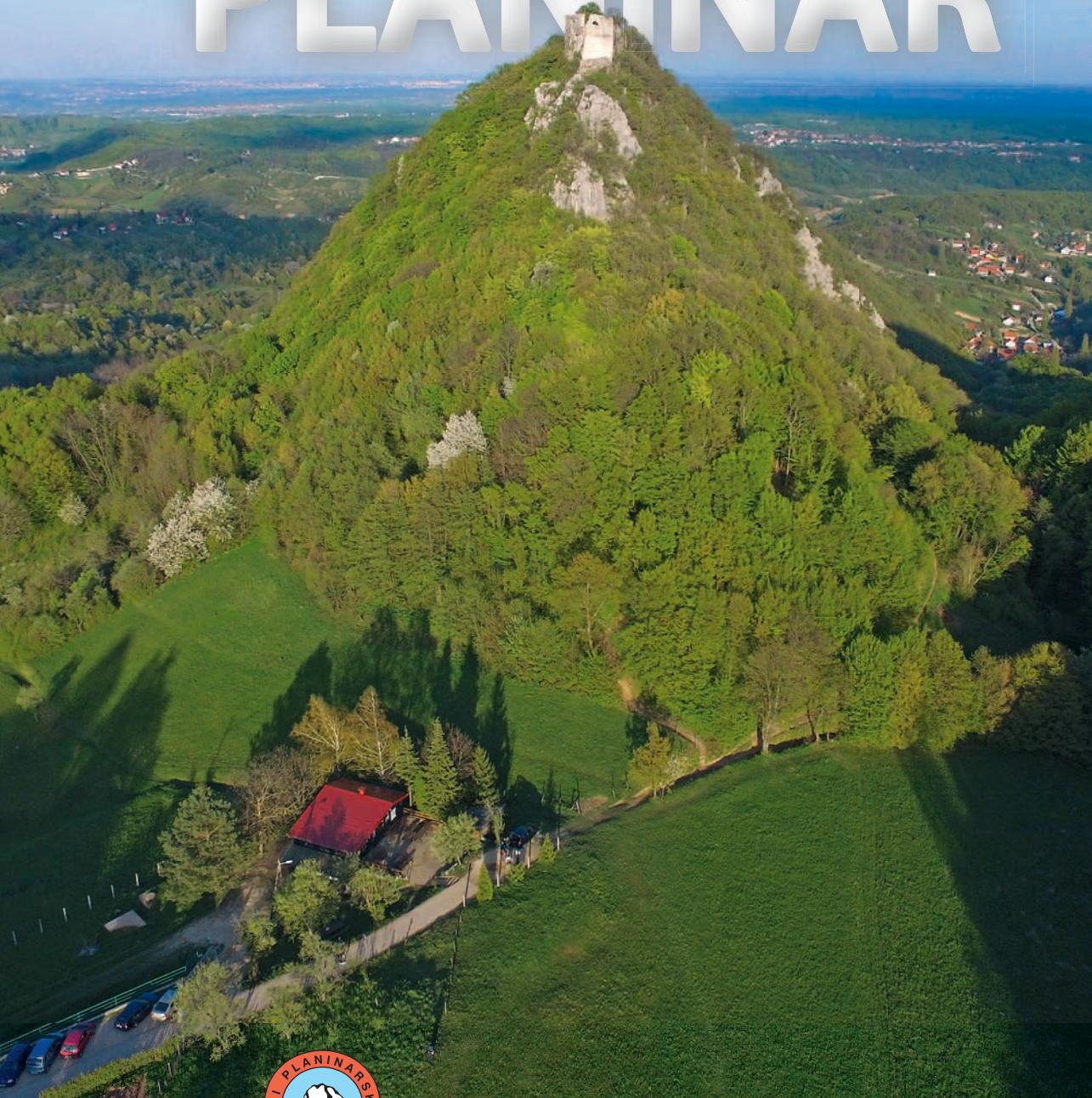
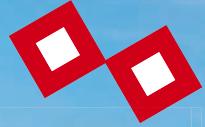

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE 108

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

5

SVIBANJ
2016

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izšao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22
10000 Zagreb
OIB 77156514497

Preplata i informacije

Ured Hrvatskoga
planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@hps.hr
<http://www.hps.hr>

Uredništvo

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@hps.hr

Grafička priprema

Urednik d.o.o., Zagreb

Tisk

Ekološki glasnik d.o.o.
Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
Palmotićeva 27
10000 Zagreb
e-mail: caplar@hps.hr
tel.: 091/51-41-740

Urednički odbor

Darko Berljak
Vlado Božić
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Faruk Islamović
Ivan Hapač
Radovan Milčić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Robert Smolec

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te
tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na
internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju HPS-a.

<http://www.hps.hr>

Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova.

Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskoga planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

Preplata

Godišnja preplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza HR4123600001101495742, pri čemu na uplatnici ili u obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš preplatnički broj.

**Godišnja preplata za
inozemstvo** iznosi 35 eura, a uplaćuje se na račun BIC ZABA-HR2X 25731-3253236,
uz poziv na preplatnički broj.

Cijena pojedinačnog primjerka
je 15 kuna (+ poštara).

Vaš preplatnički broj otisnut je
uz Vašu adresu, koja je nalijepljena
na omotnici za slanje časopisa.
Nakon uplate i evidentiranja u
HPS-u, na naljepnici možete vidjeti
naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se preplatiti

Zainteresirani za preplatu na
časopis trebaju se telefonom,
e-mailom ili pismom javiti u Ured
Hrvatskoga planinarskog saveza
(hps@hps.hr, 01/48-23-624,
01/48-24-142). Preplata se odnosi
na kalendarsku godinu, pa novi
preplatnik nakon uplate dobiva
sve brojeve tiskane u tekućoj
godini. Preplata se automatski
produžuje na sljedeću godinu,
do opoziva. S prvim se brojem
u novoj godini preplatnicima
fizičkim osobama šalje se uplatnica
za preplatu, a preplatnicima
pravnim osobama računi.

212 27. Skupština HPS-a

219 U prirodnom lunaparku (Planinarenje u SAD-u)

224 Oko Annapurne

232 Krasan dan u...

Sadržaj

Članci

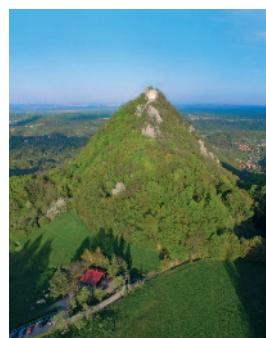
- 212 27. Skupština HPS-a
Alan Čaplar
- 219 U prirodnom lunaparku
Ivana Eterović
- 224 Oko Annapurne
Damir Šantek
- 232 Krasan dan u...
Željko Brdal
- 238 Ljuljevac
Ivan Hapač
- 241 Što meni znači planinarenje
Emma Oršanić
- 242 Djelovanje vodiča u planinarskom društvu
Dorijan Klasnić

Tema broja

Skupština Hrvatskog planinarskog saveza
2. travnja 2016.

Naslovница

Okić u Samoborskom gorju,
foto: Alan Čaplar

Rubrike

- 245 Pohod na Dinaru
- 246 **In memoriam:** Darko Sakar (1950. – 2016.), Branislav Ćelap (1922. – 2016.), Stanko Jurdana (1924. – 2016.), Mato Mitrović (1924. – 2015.)
- 249 **Alpinizam:** Zimski alpinistički kamp Cogne 2016.
- 252 **Vijesti:** Otvara se planinarska kuća na Visočici, Projekt »MeteoDinara«, Skupština HPD-a »Šokolovac«, Osječka »Dumina« na Papučkim jaglacima, Premužičevom stazom u jednom danu, Obilježen Dan planinara grada Karlovca, Dani planinara Dalmacije na Visu, »Kapela« osnovala penjačku sekciju, Obavijest o privremenom otežanom planinarskom pristupu Tremzini
- 258 **Kalendar akcija**
- 259 Dani hrvatskih planinara 2016.

27. Skupština HPS-a

Skraćeni zapisnik sjednice održane 2. travnja 2016.

1. Otvaranje Skupštine HPS-a

Sukladno Statutu HPS-a (članak 32., stavak 2.) u subotu 2. travnja 2016. redovna Skupština Saveza započela je u 11:30, odnosno pola sata nakon zakazanog vremena intoniranjem hrvatske himne. Predsjednik HPS-a prof. dr. **Hrvoje Kraljević** pozdravlja prisutne i otvara sjednicu Skupštine te poziva da svi okupljeni minutom šutnje odaju počast planinarima preminulim u razdoblju od prošle skupštine. Uvodno pojašnjava razloge i način sazivanja redovne skupštine, način rada i zadaće zasjedanja tog najvišeg tijela Saveza te obavješćuje da je nakon slanja poziva i radnih materijala, u Hrvatskom planinarskom savezu zaprimljen pisani prijedlog HPD-a Sokolovac iz Požege da se u dnevni red uvrsti točka „Izmjene Statuta HPS-a“. Predloženo je da se ta točka uvrsti kao 12. točka, a da točka „Pitanja i prijedlozi“ bude 13. točka dnevnog reda. Prijedlog se jednoglasno usvaja. Predstavnici su glasovali dizanjem listića plave boje koje su primili prilikom predaje evidencijskih listića prije Skupštine.

2. Izbor radnih tijela Skupštine HPS-a

Sukladno članku 30., stavak 2., Sjednicom Skupštine predsjedava predsjednik HPS-a. Radi lakšeg rada **Hrvoje Kraljević** poziva da mu u vođenju sjednice za predsjedničkim stolom pomognu dopredsjednica HPS-a **Jadranka Čoklica** i glavni tajnik HPS-a **Darko Berljak**, a zatim iznosi prijedlog za sastav radnih tijela Skupštine:

- Verifikacijska komisija: **Boris Kurilić** (PD Kamenjak, Rijeka), **Niko Stjepović** (HPD Planika, Mljet) i **Dorijan Klasnić** (SPV Zadar)
- Ovjerovitelji zapisnika: **Vladimir Sor** (PD Grafičar, Zagreb) i **Tino Klancir** (PD Javor, Zlatar Bistrica)
- Zapisničar: **Alan Čaplar** (SPV Zagreb)

Prijedlog sastava radnih tijela Skupštine prihvata se jednoglasno.

3. Verifikacija predstavnika u Skupštini HPS-a

Dorijan Klasnić u ime Verifikacijske komisije izvješćuje da na dan Skupštine Savez ima 336 udruženih članica. Skupštini je prema ovjerenim evidencijskim listićima pristupilo 129 predstavnika te ona u skladu sa člankom 32., stavak 2., Statuta HPS-a može pravovaljano odlučivati. Za donošenje odluka potrebna je natpolovična većina od broja prisutnih predstavnika, odnosno najmanje 65 glasova. Skupština jednoglasno prihvata izvješće Verifikacijske komisije.

4. Poslovnik o radu Skupštine HPS-a

Predsjednik **Hrvoje Kraljević** navodi glavne odrednice Poslovnika o radu Skupštine i predlaže njegovo usvajanje. **Predrag Livak** (HPD Sokolovac, Požega) iznosi primjedbu na broj članova koji mogu sudjelovati i odlučivati u radu Skupštine, pozivajući se na članke 30. i 32. Statuta HPS-a, te smatra da nisu dobro uskladeni brojevi udruga koje mogu sazvati Skupštinu (1/3 članica), minimalan broj udruga koji može održati Skupštinu (10 posto članica nakon pola sata čekanja ako se ne okupi natpolovična većina udruga) te broj udruga koji na njoj može pravovaljano odlučivati (natpolovična većina prisutnih). Pročelnik komisije za Statutarnu, kadrovsку i normativnu djelatnost **Goran Škugor** naglašava da se odredbe uređene Statutom ne mogu mijenjati Poslovnikom o radu Skupštine te predlagatelja upućuje na postupak promjena Statuta. **Slavko Šantek** (HPD Pogledić, Gлина) uključuje se u raspravu svojim zapažanjem o radu Skupštine i odredbama Poslovnika. Nakon zaključenja rasprave, predloženi Poslovnik o radu Skupštine usvaja se sa 120 glasova za, 1 glasom protiv i 8 suzdržanih.

5. Programsко izvješće o radu HPS-a u 2015. godini

Prof. dr. **Hrvoje Kraljević** iznosi sažeto izvješće o radu Saveza u razdoblju od XXVI. Skupštine

HPS-a s naglascima o članstvu, planinarskim objektima, nakladničkoj djelatnosti, većim akcijama Saveza, ulozi HPS-a u svjetskim i regionalnim planinarskim asocijacijama, suradnji sa planinarskim savezima iz zemalja u okruženju, uspješnom radu komisija, radu s djecom i mladima, ulozi HPS-a u budućim projektima Erasmus+ i Interreg financiranim sredstvima iz EU fondova te najvažnijim rezultatima u proteklih godinu dana. Izneseno izvješće temelji se na izvješćima i zapisnicima tijela i komisija Saveza, a objavljeno je u brošuri s radnim materijalima za Skupštinu i u sličnom obliku u Hrvatskom planinaru br. 1/2016. **Mile Milković** (PD Željezničar, Gospic) osvrće se na zakone i propise koji reguliraju poslovanje planinarskih objekata te otvara pitanje koliko je objekata kategorizirano prema propisima o ugostiteljskoj djelatnosti. Iznosi zapitanje da je dobivanje kategorizacije za planinarske objekte izrazito teško te predlaže osnivanje radne skupine za rješavanje tih pitanja. **Predrag Livak** (HPD Sokolovac, Požega) podržava izvješće predsjednika HPS-a no smatra da sudjelovanje dužnosnika HPS-a na akcijama udruge članica nije

dovoljno učestalo. Predsjednik Izvršnog odbora HPS-a **Vladimir Novak** ističe zadaće i rezultate Komisije za planinarske objekte koja redovito pruža pomoći udrugama koje upravljaju objektima u rješavanju njihova statusa. Također naglašava da je preduvjet za rješavanje statusa svakog pojedinog objekta vrsta vlasništva te odnosi (ugovori) između vlasnika i upravljača, što prvenstveno traži angažman i koordinaciju na lokalnoj razini i ne može se funkcionalno rješavati jednim modelom s razine nacionalnog saveza. Budući da je ugostiteljstvo gospodarska djelatnost regulirana Zakonom o ugostiteljstvu, upravljači koji žele pružati takve usluge moraju ih uskladiti s odredbama koje proizlaze iz zakona, podzakonskih akata i pripadajućih pravilnika. Također ističe da su predstavnici HPS-a zastupljeni na svim većim akcijama udruge članica HPS-a, no komunikacija sa 336 udruženih članica i sudjelovanje u njihovim aktivnostima nije uvijek jednostavna. Glavni tajnik HPS-a **Darko Berljak** ukazuje na problem volonterskog rada u komisijama te poziva društva koja su zainteresirana za angažman oko planinarskih objekata da predlože ljudi s iskustvom u toj djelatnosti

koji su spremni raditi na ostvarenju zajedničkih ciljeva. **Siniša Srtić** (HPD Biokovo, Makarska) pohvaljuje izvješće te navodi da se planinarske udruge udružuju u Savez kako bi zajedno lakše došle do cilja. **Hrvoje Kraljević** poziva na glasovanje o iznesenom programskom izvješću. Izvješće se jednoglasno usvaja.

6. Financijsko izvješće HPS-a za 2015. godinu

Glavni tajnik HPS-a **Darko Berljak** daje sažetak financijskog izvješća za 2015. godinu, koje su udruge članice HPS-a u pisanim oblicima u nizu preglednih tablica i objašnjenja dobile u skupštinskim materijalima. U 2015. prihod HPS-a iznosio je ukupno 2.051.491,83 kn, a rashod 1.981.526,26 kn. Godišnji financijski plan premašen je u stavci prihoda za 270.361,83 kn. Pozitivna razlika posljedica je ušteda u nekim stawkama, a postoji i višegodišnji stečeni kapital koji je važna pričuva i jamstvo usklađivanja različite dinamike rashoda i prihoda sredstava tijekom godine. Poslovanje HPS-a ne samo u prošloj godini, dugoročno je financijski stabilno, a financiranje svih akcija iz plana rada Saveza bilo je pokriveno u potpunosti. **Đuro Petrović** (PD Borik, Đurđevac) pohvaljuje podneseno financijsko izvješće te poslovne rezultate koji su ostvareni u prethodnoj godini. **Anton Bikić** (HPD Zagreb-Matica) pohvaljuje način pripreme i preglednost materijala za Skupštinu, no traži da se razjasni na što se odnose ugovorenata i transferirana sredstva iz Hrvatskog olimpijskog odbora, odnosno obrazloženje za što su ona utrošena. **Marijan Fabeta** (PD Ravna gora, Varaždin) traži da se u idućim izvješćima iznese Bilanca po kontima koju priprema knjigovodstveni servis, te želi da se posebno prikažu sredstva primljena iz europskih fondova. Smatra da je iznos sredstava u pričuvi prevelik te da bi ga trebalo drugačije raspoređiti i potrošiti na aktivnosti komisija. Također apelira na društva da redovitije plaćaju članski materijal. Predsjednik IO HPS-a **Vladimir Novak** objašnjava ulogu HPS-a u HOO-u, u kojem je jedan od osnivača. HOO kroz svoje financijske aktivnosti podmiruje međunarodne članarine u asocijacijama gdje je HPS predstavnik, financira perspektivne natjecatelje u razvojnem programu kao i nastupe na međunarodnim natjecanjima. Iz sredstava HOO transferiraju se sredstva za plaće

zaposlenika HPS-a, kao što se to čini i za sve ostale stručne djelatnike u savezima članicama HOO-a. To su sredstva planirana u proračunu HOO-a te se ona doznačuju na račune nacionalnih sportskih saveza u kategoriji donacije. Iz tih sredstava podmiruju se i plaće za djelatnike u Uredu HPS-a. **Darko Berljak** pojašnjava način financiranja programa unutar HOO-a, način sastavljanja finansijskog izvještaja te se osvrće na svrhu pričuve, pogotovo u složenim gospodarskim prilikama u Hrvatskoj te u kontekstu izvjesnog i skorog sudjelovanja Saveza u programima financiranim iz sredstava EU-a, u kojima će biti potrebno uložiti i vlastita sredstva da bi se ona većim dijelom vratila kroz refundiranje namjenskih troškova provedbe takvih programa. Hrvoje Kraljević daje financijsko izvješće na glasovanje. Financijsko izvješće za 2015. usvojeno je sa 126 glasova za i 3 suzdržana glasa.

7. Izvješće Nadzornog odbora HPS-a

Izvješće Nadzornog odbora HPS-a tiskano je u brošuri kao radni materijal za Skupštinu, a u skraćenom obliku podnosi ga predsjednica Nadzornog odbora **Neda Turina**. Nadzorni odbor utvrdio je da se cijelokupni rad Saveza provodio u skladu sa Statutom, odlukama Skupštine i IO HPS-a te u skladu sa zakonima i propisima. Nadzorni odbor posebno pohvaljuje rad Izvršnog odbora HPS-a. Izvješće Nadzornog odbora HPS-a usvaja se jednoglasno.

8. Izvješće Suda časti HPS-a

Izvješće Suda časti podnosi predsjednik Suda časti **Vladimir Božić**. Izvješće Suda časti usvojeno je jednoglasno.

9. Proračun po komisijama HPS-a za 2016. godinu

Predsjednik IO HPS-a **Vladimir Novak** objašnjava način planiranja sredstava komisija, u skladu s financijskim planom za 2016. donesenim na XXVI. Skupštini HPS-a. Na temelju iskazanih prijedloga svih komisija, Izvršni odbor HPS-a utvrdio je raspored sredstava razrađenog prema stawkama, odnosno planiranim akcijama, u svakoj komisiji. **Anton Bikić** (HPD Zagreb-Matica, Zagreb) predlaže izmjene u stawkama „507 Planinarski putovi“ i „501 Zaštita prirode“, na način da se planirana

sredstva za planinarske puteve povise na 50.000 kuna (umjesto 27.000 kn), a sredstva za zaštitu planinske prirode povise na 30.000 (umjesto 4.500 kn). Traži da se planiraju sredstava za potporu udrugama u markiranju planinarskih putova. Glavni tajnik HPS-a **Darko Berljak** pojašnjava da se planiranje sredstava temelji na predloženim specifikacijama aktivnosti i detaljnim kalkulacijama troškova koje pripremaju sve komisije Saveza. Planirana sredstva se troše isključivo namjenski za aktivnosti koje provode komisije. Pročelnica Komisije za planinarske puteve HPS-a **Bernarda Huzjak** pojašnjava kako se planiraju i za što koriste namjenska sredstva te komisije, a ujedno naglašava vrijednost dobrovoljnog rada i rada markacista i članova komisije na terenu. Budući da su planinarski putovi ujedno i javna turistička infrastruktura, osnovne planinarske udruge mogu participirati u programima koje financiraju jedinice lokalne samouprave i turističke zajednice. **Žarko Nikšić** (PD HP i HT Sljeme, Zagreb) navodi Planinarski put Medvednicom koji je financijski podupro Grad Zagreb kao pozitivan primjer potpore kvalitetnom planinarskom programu na

lokalnoj razini. **Hrvoje Kraljević** predlaže da se usvoji finansijski plan u obliku u kojem je predložen u skupštinskim materijalima te da se ujedno donese odluka kojom se Izvršni odbor ovlašćuje da razmotri i usvoji moguće naknadne prijedloge komisija za financiranje izvanrednih i opravdanih dodatnih aktivnosti u slučaju potrebe iz sredstava pričuve. Prijedlog finansijskog plana i predložena odluka usvajaju se sa 122 glasa, uz 1 glas protiv i 6 suzdržanih glasova.

10. Finansijski plan HPS-a za 2017. godinu

Glavni tajnik HPS-a **Darko Berljak** iznosi i obrazlaže prijedlog finansijskog plana za 2017. godinu. Prijedlog plana napravljen je u skladu s Pravilnikom o sustavu finansijskog planiranja te je poslan u radnim materijalima Skupštine. Ukupni prihodi i rashodi uravnoteženi su u iznosima od 2.082.000 kuna. Ujedno se predlaže zadana struktura raspodjele sredstava prema komisijama, koja je prikazana u radnim materijalima. **Mile Milković** (PD Željezničar, Gospic) smatra da su neravnomjerno raspodijeljena planirana sredstva

VESNA HOLEVAC

po komisijama, te da bi se trebalo snažnije angažirati na promociji putem medija, weba, časopisa „Hrvatskog planinara“ i na području izdavaštva, a veća sredstva usmjeriti u rad komisija za speleologiju, planinarske puteve i vodiče. **Anton Bikić** (HPD Zagreb-Matica, Zagreb) ponovno predlaže da se sredstva između komisija raspodijele na način da se uloži 50.000 za planinarske puteve, a 30.000 za zaštitu prirode. Nakon zaključenja rasprave pristupa se glasovanju. Financijski plan kakav je predložen u radnim materijalima Skupštine usvojen je sa 125 glasova za, 2 protiv i 2 suzdržana.

11. Izmjene pravilnika komisija HPS-a i donošenje ostalih pravilnika u HPS-u

Hrvoje Kraljević podsjeća da je prošle godine radi usklađivanja sa Zakonom o udružama donesen novi Statut HPS-a, te da se svi opći akti Saveza trebaju uskladiti s novim Statutom. Pravilnike je prije donosio Glavni odbor, a prema sadašnjem Statutu ta je nadležnost povjerena Skupštini. Pojašnjava proceduru kojom su pripremljeni nacrti pravilnika, ističući da se promjene u tekstu postojećih pravilnika odnose prvenstveno na promjene u odredbi tko ih donosi (Skupština, umjesto prijašnjeg Glavnog odbora), ali nije mijenjan smisao ostalih pravilničkih odredbi. Nekoliko komisija dosad nije imalo svoje pravilnike o radu te su sada pripremljeni nacrti tih pravilnika, a izrađeni su novi pravilnici o maloj planinarskoj školi te pravilnik o natjecanju u lednom penjanju. Nacrti svih pravilnika objavljeni su u brošuri kao radni materijal za Skupštinu. Slijedom rečenoga, predsjednik HPS-a Skupštini predlaže za usvajanje ukupno 24 akta i to: pravilnike komisija za alpinizam, sportsko penjanje, speleologiju, vodiče, planinarske puteve, zaštitu prirode, planinarske objekte, promidžbu i izdavačku djelatnost, priznanja, povijest planinarskoga, školovanje kadrova, planinsko skijanje, statutaru, kadrovsku i normativnu djelatnost te pravilnike o radu Suda časti, članskoj iskaznici i članskim markicama, općoj planinarskoj školi, maloj planinarskoj školi, organizaciji i vođenju planinarskih izleta, tura i pohoda, upravljanju i poslovanju planinarskim objektima, uvjetima i organizaciji alpinističkih ekspedicija, natjecanjima u sportskom penjanju, reprezentaciji Hrvatske u sportskom penjanju, natjecanjima u lednom penjanju te

Kućni red u planinarskom objektu. **Boris Kurilić** (PD Kamenjak, Rijeka) predlaže da se u pravilniku Komisije za vodiče, u članku 22. i drugdje u tom pravilniku, ukine stručni naziv „vodič društvenih izleta“, jer su reformiranjem školovanja u Vodičkoj službi HPS-a sada svi vodiči HPS-a ujedno i „vodič društvenih izleta“. Predlaže promjenu članka 27. Pravilnika Komisije za planinarske puteve na način da se pooštiri kriterij kojim markacist gubi status ako nije aktivran. Pročelnik Komisije za vodiče HPS-a **Dorijan Klasnić** ističe da je naziv „vodič društvenih izleta“ tradicijski naziv koji je spomenut i u Statutu HPS-a te da nema zapreka da se tradicijski naziv zadrži i u ovom pravilniku. Pročelnica Komisije za planinarske puteve **Bernarda Huzjak** navodi da je u Strategiji razvoja hrvatskog planinarstva, a i u ovom pravilniku, predviđen postupak licenciranja markacista, te da nema potrebe za pooštravanjem kriterija. **Anton Bikić** (HPD Zagreb-Matica, Zagreb) predlaže da se sada ništa ne mijenja u pravilnicima, ali da se omogući udružama da neko vrijeme daju svoje prijedloge i primjedbe putem elektroničke pošte, pa da se rasprava i donošenje svih pravilnika odgodi za iduću Skupštinu. **Darko Berljak** ističe da je Statutom propisana zadaća da se akti usklade te predlaže da se sada usvoje oni pravilnici na koje nema primjedbi, a za pravilnike na koje ima primjedbi da se provede dodatna rasprava radi pripreme za donošenje na idućoj Skupštinu. **Borislav Kušen** (HPD Ivančica, Ivanec) osvrće se na pravilnik Komisije o planinarskim objektima, navodi primjer planinarskog doma na Ivančicima te traži da se u pravilniku uvaže sve specifičnosti upravljanja s planinarskim objektima. **Predrag Livak** (HPD Sokolovac, Požega) iznosi primjedbu na pravilnik Komisije za zaštitu prirode, tražeći da se provjeri usklađenost dijela pravilnika u kojemu se govori o edukaciji čuvara planinske prirode s odredbama Zakona o zaštiti prirode, koji uređuje status mladih čuvara prirode. Iznosi također primjedbu na pravilnik Komisije za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost, predlažući da se u članku 7. regulira postupak predlaganja izmjena i dopuna Statuta Skupštine i HOO-u. Predlaže također da se članak 32. Statuta promijeni na način da umjesto 10 posto, za održavanje Skupštine bude potrebna prisutnost najmanje 1/3 udruga članica HPS-a. Pročelnik Komisije za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost **Goran Škugor**

upozorava kako je postupak donošenja Statuta uređen Statutom, a ne Pravilnikom Komisije za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost, te da se pravilnicima ne može mijenjati ono što je propisano statutom. **Marijan Fabeta** (PD Ravna gora, Varaždin) podupire prethodna izlaganja Darka Berljaka i Antona Bikića. **Mile Milković** (PD Željezničar, Gospic) iznosi zapažanja na Pravilnik o upravljanju i poslovanju planinarskim objektima (domovima, kućama, skloništima) te se osvrće na odredbu kojom se uređuje popust od 50% na cijenu noćenja članovima HPS-a, budući da takvi objekti ionako mogu primati na noćenje samo planinare sa članskom iskaznicom i markicom HPS-a. **Siniša Srzić** (HPD Biokovo, Makarska) iznosi mišljenje o Pravilniku Komisije za planinarske putove, definiciji planinarskog puta te o problematiči održavanja planinarskih putova. Smatra da putovi koje nitko ne održava ugrožavaju sigurnost ne samo planinara nego i turista koji se kreću po njima. Pročelnica Komisije za planinarske putove **Bernarda Huzjak** pojašnjava da HPS vodi registar planinarskih putova, da je jedan od kriterija za uvrštenje u registar da planinski put ima održavatelja te da se u suradnji s kartografijom HGSS-a na zemljovidima prikazuju samo putovi koji su sigurni za kretanje. To je sadržaj rada i usmjerenje Komisije za planinarske putove HPS-a, koje je kvalitetno uređeno kroz pravilnik te komisije. **Boris Kurilić** (PD Kamenjak, Rijeka) povlači svoj prijedlog za izmjenu pravilnika Komisije za planinarske putove, ali i dalje smatra da je potrebno naziv „vodič društvenih izleta“ ukloniti iz Pravilnika Komisije za vodiče. **Mladen Kuka** (PS grada Karlovca) smatra da je nekorektno da o stručnim temama raspravljaju osobe koje nisu uključene u rad stručnih komisija te naglašava da je stečeno zvanje trajno, za razliku od licence koja je vremenski ograničena. **Hrvoje Kraljević** zaključuje raspravu prijedlogom da se usvoji 19 pravilnika na koje nije bilo primjedbi, a da se pravilnici komisija za planinarske putove, vodiče, zaštitu prirode, statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost te Pravilnik o upravljanju i poslovanju planinarskim objektima upute u proceduru putem Izvršnog odbora HPS-a i dodatne javne rasprave između članica HPS-a, nakon čega će se konačan tekst tih pravilnika predložiti na usvajanje Skupštini. Takav prijedlog prihvaćen je sa 127 glasova za i 2 suzdržana glasa.

VESNA HOLJEVAC
Glavni tajnik Darko Berljak, predsjednik Hrvoje Kraljević i dopredsjednica Jadranka Čoklica na Skupštini HPS-a

12. Izmjene Statuta HPS-a

HPD Sokolovac iz Požege podnio je u pisanom obliku prijedlog za promjenu Statuta HPS-a na način da se uvede kategorija pridruženog članstva, kako bi se omogućilo Slavonskom planinarskom savezu koji je registriran kao udruga, da bude u članstvu HPS-a. Pri uskladihanju Statuta HPS-a sa Zakonom o udružgama, odredba Statuta koji je donijela Skupština 13. lipnja 2015., a koji je sadržavao i mogućnost članstva regionalnih planinarskih saveza u HPS-u, nije bila prihvaćena u Uredu za opću upravu budući da regionalni način udruživanja nije u skladu sa Zakonom o sportu koji omogućava djelovanje sportskih saveza na nacionalnoj, županijskoj i gradskoj razini. Pročelnik Komisije za Statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost **Goran Škugor** pojašnjava postupak donošenja Statuta i njegovih izmjena i dopuna. Članak 70. Statuta HPS-a navodi da Skupština može odlučivati o Statutu nakon pribavljenih primjedbi i prijedloga članica te prethodno pribavljenog mišljenja HOO-a. **Goran Gabrić** (HGSS Stanica Split) ističe da prijedlog izmjene Statuta koji je pokrenuo HPD Sokolovac nije bio upućen s radnim materijalima te da predstavnici u Skupštini nisu s njime pravovremeno upoznati, što onemogućava udruge članice da o tome raspravljaju i da se izjašnjavaju. **Otmar Tosenberger** (PD Đakovo) objašnjava važnu ulogu Slavonskog planinarskog saveza u razvitku planinarstva u Slavoniji te predlaže dodatak u članku 18. Statuta kojim bi se omogućilo da se u HPS mogu učlaniti i pridružene članice koje imaju prava kao i ostale,

Predsjednik Izvršnog odbora HPS-a Vladimir Novak

ali nemaju pravo glasa na Skupštini. Moli također da se u slučaju problema s prihvaćanjem takve odredbe Statuta u Ured za opću upravu pozove i predstavnike SPS-a. **Hrvoje Kraljević** suglašan je da se uvede kategorija pridružene članice HPS-a, no upozorava da odluka nije pripremljena procedurom koja je propisana člankom 70. Statuta. **Predrag Livak** smatra da je procedura uredno poštovana te traži da se prijedlog dostavi svim članicama i da se provede rasprava u skladu sa Statutom. **Anton Bikić** skreće pozornost da je potrebno tražiti i suglasnost HOO-a na izmjene Statuta. **Darko Berljak** navodi moguće probleme koji mogu proizaći iz izmjene nekog dijela statuta bez sagledavanja njenog utjecaja na Statut u cijelini i detaljnijeg opisa kategorije pridruženog članstva u Statutu. Predlaže da se pristupi rješavanju tog pitanja, a do rješenja da se odnos između HPS-a i SPS-a uredi sporazom, odnosno ugovorom o suradnji po svim potrebnim pitanjima. **Mladen Kuka** (PS grada Karlovca) podržava zahtjev koji su iznijeli slavonski planinari. **Otmar Tosenberger** suglašan je da se odluka o promjeni Statuta pripremi za iduću skupštinu, ali traži da IO ponudi odgovarajuće rješenje Slavonskom planinarskom savezu i angažira se u iznalaženju odgovarajućeg rješenja kroz Statut HPS-a, a u skladu sa Zakonom o sportu. **Vladimir Novak** ističe da će rješavanje ovog pitanja biti sastavni dio posla Izvršnog odbora u idućem razdoblju, a **Darko Berljak** navodi da nema zapreke da u kratkom vremenu pripremi i potpiše ugovor kojim će se regulirati kompetencije SPS-a, sve dok se uloga SPS-a ne riješi putem izmjena Statuta. **Damir**

Konestra (Riječki planinarski savez) podupire takav prijedlog te predlaže da se zaduže Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost i Izvršni odbor da razmotre načine kako bi se SPS mogao ponovno udružiti u HPS. **Hrvoje Kraljević** zaključuje raspravu i daje na glasovanje izneseni prijedlog da se Izvršni odbor i Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost zaduže za iznalaženje odgovarajućeg statutarnog rješenja za pridruženo članstvo SPS-a te da se do okončanja tog postupka odnosi sa SPS-om reguliraju ugovorom. Prijedlog se prihvata sa 128 glasova za i 1 suzdržanim.

13. Pitanja i prijedlozi

Mile Milković (PD Željezničar, Gospic) poziva sve planinare 2. srpnja na otvorene planinarske kuće na Visočici, izrazito važne za planinarstvo na Velebitu. **Viktor Šiklić** (PD Promina) govori o statusu planinarskog doma „Promina“ te potrebi rješavanja pitanja odnosa između vlasnika i upravljača za taj objekt. **Emil Lemac** (HPK Sveti Mihovil, Šibenik) najavljuje izgradnju planinarskog skloništa na Dinari, na putu od Mirkovića prema vrhu Dinare, na visini od 1300 m te poziva da se nađe način da HPS pomogne u izgradnji tog skloništa. Glavni tajnik HPS-a **Darko Berljak** podsjeća na namjenska sredstva koja se svake godine ulažu u planinarske objekte kroz natječaj za izgradnju, uređenje i obnovu planinarskih objekata te upućuje društva koja upravljaju objektima da se jave na taj natječaj. **Slavko Šantek** (PD Pogledić, Glina) govori o primjerima gospodarenja šumom na području Sisačko-moslavačke županije te predlaže da se pokrenu aktivnosti u cilju izmjene Zakona o zaštiti prirode. **Zoran Milaković** (PD Psunj, Pakrac) poziva na Dane hrvatskih planinara koji će se ove godine održati od 24. do 26. lipnja na Omanovcu na Psunju. **Mladen Kuka** (PS grada Karlovca) poziva planinare da posjetite muzejsku izložbu o planinarstvu koja je otvorena 15. ožujka u Karlovcu.

Dopredsjednica HPS-a **Jadranka Čoklica** zahvaljuje svim sudionicima na aktivnom sudjelovanju na sjednici Skupštine HPS-a. Sjednica je završena u 15:20 sati.

Zapisničar **Alan Čaplar**
Ovjerovitelji **Vladimir Sor** i **Tino Klancir**

U prirodnom lunaparku

Krstarenje graničnim područjem Arizone i Utaha

Ivana Eterović, Lovran

Američka savezna država Utah, koja obuhvaća sjeverni dio Coloradove visoravni, pravi je raj za ljubitelje kanjona i pustinja. Premda najpoznatijim punktom na toj visoravni nesumnjivo ostaje nešto južnije smješten Grand Canyon, vožnja prema sjeveru otkriva nova slikovita prostranstva pastelnih tonova, stijene sugestivnih oblika, golemih razmjera, i brojne nadnaravne prizore koji pružaju čaroban uvid u pojedine odsječke povijesti našega planeta. Pritom Colorado nije jedina rijeka dovoljno moćna da iskleše sličan krajolik; zadivljujuća je moć danas naizgled bezazlenih rijeka i brzaca koji su oblikovali neke od najposebnijih Zemljinih prirodnih bisera. Uz velik broj nacionalnih parkova

koncentriranih na području tzv. Four Corners region (jedino mjesto u SAD-u na kojem graniče četiri savezne države: Utah, Arizona, Colorado i Novi Meksiko), brojni su i turistički razvijani lokaliteti poznati po ondje snimanim vesternima, među kojima je možda najpoznatiji Monument Valley. Dakako, takvi lokaliteti u funkciji su prije svega masovnog turizma i teže će zadovoljiti istinske ljubitelje prirode.

Naše dvotjedno putovanje američkim jugo-zapadom trebalo je završiti posjetom jednome od nacionalnih parkova toga graničnog prostora. Kako smo na raspolaganju imali još samo jedan dan, suzili smo odabir na dva najbliža Grand Canyonu, koji smo prethodno posjetili. Naša

Horseshoe bend

Slikovitost krajolika u Grand Staircase-Escalante National Monumentu

nova baza bio je gradić Kanab, uza samu granicu Arizone i Utaha, koji je vrlo prikladan za posjet North Rimu Grand Canyon-a i nacionalnim parkovima Bryce Canyon, Zion i Capitol Reef. Ako Utahu pristupate s juga, kako smo to mi činili, nemojte mimoći nekoliko prekrasnih mjesta koja vrijedi vidjeti i doživjeti. Državna cesta broj 89, koja spaja Flagstaff s Kanabom, prelazi preko rijeke Colorado na dva mjesta. Jedan most prelazi Colorado preko veličanstvenoga Mramornoga kanjona, koji bi trebao biti nezaobilaznom točkom vašeg itinerara pruži li vam se prilika. Drugi most prelazi Colorado kraj brane Glen Canyon Dam i prolazi kroz turistički gradić Page. Obližnji vidi-kovac omogućava prekrasan pogled na umjetno jezero Lake Powell, jednu od najpopularnijih američkih rekreacijskih zona, stvoreno izgradnjom spomenute brane.

U neposrednoj blizini Pagea rijeka Colorado zavija u obliku luka ili potkove, stvarajući tako svjetski poznat Horseshoe bend, lako dostupan kraćom šetnjom s obližnjeg parkirališta, koji ni mi nismo propustili vidjeti. Tko je spreman platiti visoku cijenu i pristati na pravila uprave toga državnog parka Indijanaca Navajo, mora

svakako posjetiti Antelope Canyon (Gornji ili Donji). Riječ je o nadnaravnu, vrlo usku kanjonu (tzv. slot canyon) narančastih, crvenih i ljubičastih stijena od pješčenjaka, urezana djelovanjem vjetra i vode. Uz prije spomenut, besplatan Horseshoe bend, jedan je od najpoznatijih i najfotografiranih motiva graničnog prostora tih dviju američkih saveznih država.

Bili smo razočarani odustajanjem od posjeta Antelope Canyonu, ali nam se otvorilo neočekivano više vremena za zavirivanje u divlji, još uvijek neukroćeni Grand Staircase-Escalante National Monument. O njegovoj divljini dovoljno govori činjenica da je sastavnim dijelom posljednjega mapiranoga kontinentalnog odsječka SAD-a. U stisci s vremenom, tek smo prošetali neobičnim formacijama stijena koje nazivaju hoodoos ili toadstools. Potencijalnim posjetiteljima savjetujemo da izdvoje više vremena za obilazak i upućujemo ih na obližnji The Wave, formaciju stijene neobičnih, fraktalnih motiva, sazdanu od pješčenjaka (uz pretpostavku da imate sreće na lutriji na kojoj se dijeli vrlo malen broj ulaznica). Unatoč tomu što su nam sve to bila usputna stajališta, a ne glavni ciljevi posjeta, uspjeli smo donekle steći

uvid u prirodno bogatstvo koje skrivaju Arizona i Utah.

Svoju avanturu na Divljem zapadu okončali smo nacionalnim parkom najbližim našoj trenutačnoj bazi – Zionom, jer nas je sutradan čekala još duga, rana, petosatna vožnja natrag prema Phoenixu. Zion je dubok kanjon koji je urezala naizgled bezazlena Virgin River, koja i danas teče središtem kanjona. Svoj naziv može zahvaliti sugestivnosti krajolika koji obuhvaća, a koji je prve mormonske doseljenike što su onuda prolazili podsjećao na prirodne Božje hramove, zbog čega su ga i imenovali »Mali Zion«. Suprotno Grand Canyonu, u kojem posjetitelj stoji na rubu i gleda u kanjon, perspektiva je sada obratna: prosječan Zionov posjetitelj nalazi se na dnu kanjona i gleda prema gore. Tek će se malobrojni posjetitelji odvaziti na koji zahtjevniji uspon na poneki od njegovih »hramova«; većina će se zadovoljiti šetnjom uz rijeku Virgin, kupanjem u njoj ili ribolovom. Zahvaljujući svojim šestotinjak metara visokim

zidovima Zion je i poznato odredište za *big wall* penjače.

Prilikom svojega posjeta u svibnju 2015. ušli smo u Nacionalni park Zion kroz njegov istočni ulaz, vozeći se iz smjera Kanaba. Između istočnoga ulaza i uskoga tunela Mt. Carmel, probijena kroz jednu od golemih Zionovih stijena, nalazi se odvojak za vidikovac Checkerboard Mesa, s kojega se mogu vidjeti različito erodirane formacije pješčenjaka, prošarane većinom okomitim, a mjestimično i dijagonalnim linijama. Sljedeće stajalište, koje pruža prvi uvid u veličanstvenost Ziona, jest kratka staza Canyon Overlook Trail, koja počinje tik prije ulaza u tunel. Na njoj smo najprije protegnuli noge zavijajući uskim klancem brzaca Pine Creek i divili se kreativnosti prirode promatrajući uzorke na obližnjim stijenama, a na kraju staze otvorio nam se impresivan pogled na Zion, i to ponajprije na njegov The West Temple, Altar of Sacrifice, The Streaked Wall i The Sentinel. Na tome mjestu posjetitelj zapravo stoji iznad

Red Toadstool

Ivana Četković

Canyon Overlook Trail - pogled u Zion

bočnoga kanjona Pine Creeka, a tek će se nakon izlaska iz tunela i vožnje serpentinama prema dnu kanjona sastati sa Zionovim kanjonom, gdje brzac Pine Creek utječe u sjeverni odvojak rijeke Virgin. Pogled s dna kanjona na razglednu točku na kojoj smo stajali sve do prije nekoliko trenutaka otkrio je da se vidikovac Canyon Overlook Traila nalazi iznad slijepog luka u stijeni nazvanog The Great Arch.

U punom se smislu Zion može najbolje doživjeti obilaskom kojega od zahtjevnijih planinarskih putova. S jedne strane valja istaknuti East i West Rim Trail, koji vijugaju istočnim, odnosno zapadnim rubom kanjona omogućujući njegovo sveobuhvatno zahvaćanje, no ujedno zahtjevaju višednevni obilazak. S druge su strane pojedina odredišta u Parku dostupna kraćim, no veoma strmim i zahtjevnim, često vrlo eksponiranim stazama, kao što je jedan od najpopularnijih punktova u Zionu – Angels Landing. Smješten na otprilike pola puta između dna i vrha kanjona, taj vidikovac omogućuje jedan od najboljih vidika na Zion. Put do njega na najotvorenjim točkama prati ograda u obliku željeznog lanca, koji podsjeća na svojevrsnu feratu, no izostaje na završnom odsječku pri vrhu. Na njemu širina grebena mjestimično nije veća od jednog metra, zbog čega se ne preporučuje osobama koje se boje visine ili posjetiteljima s djecom. Drugo su najpopularnije odredište The Narrows, dio sjevernoga odvojka rijeke Virgin, koji tehnički gledano i nije planinarski put jer posjetitelji hodaju dnom uskoga kanjona kroz samu rječicu. Većina se posjetitelja zadovolji kraćim obilaskom u uzvodnom smjeru, a tek rijetki prođu rječicu u punoj dužini (oko 25 km), za što im treba cijeli dan ili dva dana te

Snaga erozije

Sa staze prema Lower Emerald Pools

iziskuje nabavu posebne dozvole. Iako zbog nedostatka vremena nismo uopće kročili u zapadni kompleks – Kolob Canyons, valja upozoriti da se i ondje kriju mnogi prirodni biseri, među kojima je slikoviti The Subway, kao jedan od poznatijih. Posjet njemu također zahtijeva pribavljanje posebne dozvole jer je na mnogim mjestima nužna uporaba penjačke opreme i posjetitelji se spuštaju niz pojedine dionice uz pomoć užeta.

Onaj tko bude imao priliku jednom posjetiti Zion trebao bi, ako je ikako moguće, osigurati si više dana za njegovo razgledavanje i proći prije opisanim putovima. Mi to nismo mogli – kako zbog ograničena vremena tako i zbog toga što smo taj park posjetili sa svojom jedanaestomjesечnom Lucijom na leđima – pa smo svoj posjet ograničili na kraće i tehnički manje zahtjevne staze. Nakon kraćega razgledavanja Zionova Centra za posjetitelje uskočili smo u autobus koji je tijekom glavne sezone jedino dopušteno prometalo u kanjonu. Polazi svakih 10 – 15 minuta razvozeći posjetitelje do početka neke od brojnih staza koje je moguće obići. Prešavši

mostićem preko rijeke Virgin, spojili smo se preko Kayenta Traila na stazu koja vodi do zanimljivih prirodnih bazena nazvanih Lower, Middle i Upper Emerald Pools. Nalaze se podno jedne od stijena kanjona, a poznati su po prekrasnoj smaragdnoj boji. Hrane ih mali, obližnji izvori. Posjet višim jezerima tek je neznatno zahtjevniji zbog neočekivano pjeskovita, stjenovita i skliska pristupa.

Nakon mnogobrojnih prirodnih ljepota i intenzivnih doživljaja tijekom dvotjednog putovanja američkim jugozapadom bili smo već pomalo emocionalno ispražnjeni i nisam sigurna bismo li Zion, čak i da smo imali na raspolaganju više vremena za pravo planinarenje njegovim širem broju posjetitelja skrivenim dijelovima, uspjeli doživjeti u punini kakvu on zasluzuje. Ipak, premda se bilo veoma teško pomiriti s tim da je Zion posljednje odredište našega predivnog putovanja, koje je po mnogočemu obogatilo naš doživljaj prirode i pred nas postavilo visoke kriterije, odlučili smo svoj posjet Zionu shvatiti tek kao *uvod u prirodne bisere* što ih nudi Utah.

Oko Annapurne

Prvi dio

Damir Šantek, Zagreb

Upopisu država u kojima se nalaze najviše planine na svijetu na prvom su mjestu Nepal i Kina jer se upravo na njihovoj granici izdiže najviši vrh na Zemlji, Mount Everest. Nepal je zemlja koju bitno obilježavaju velike nadmorske visine. Unutar nepalskih granica nalazi se osam od četrnaest najviših vrhova na svijetu. Nepal je usto jedan od »kraljeva« trekkinga. Annapurna trek, Mustang, Manaslu circuit i Everest Base camp samo su neka od imena od kojih rastu zazubice trekerima diljem svijeta. Hodanje u sjeni osamtisućnjaka privilegij je za svakoga tko voli planine. Oduševljava blizina tih »svetih« vrhova, Boga, neba, sunca i oblaka. Tamo je zrak drugaćiji, hod mirniji, a san, unatoč umoru, teži.

Iz velike ponude putova i staza, vrhova i dolina, rijeka i jezera, Franjo, kao vodič, te Denis, Ivan, Zdravko i ja, izabrali smo Annapurna trek. Najviša je točka toga puta prijevoj Thorung La (5416 m). Kao početna točka može se izabrati Besi Sahar ili neko od sljedećih mjesta na putu, do kojih se može doći isključivo ozbiljnim terenskim vozilima s pogonom na sva četiri kotača. Na tim se područjima za prijevoz najčešće rabe indijski terenci marke Mahindra, kod nas gotovo potpuno nepoznati, no vrlo čvrsti, izdržljivi i iskoristivi na užasnim putovima koji bi se teško mogli nazvati prometnicama.

Svu svoju opremu spakirali smo na krov. Nas petorica gurali smo se s vozačem na pet

Viseći most preko rijeke Marsyangdi

sjedećih mjesta, a tri su nosača skutrena sjedila u prtljažniku zajedno s ostatom opreme. Bilo bi to neugodno i neudobno čak i na ravnoj i asfaltiranoj cesti. Zato je noćna vožnja od Besi Sahara, gdje čak i za nepalske prilike prestaje civilizacija, do Chyamchea, u kojem smo proveli prvu noć, posebno iskustvo. Putovi kojima se vozimo uski su, iz njih izviruju kamene gromade, rupe na putu izgledaju kao da su ih izdubile granate, a neke su dijelove odnijele bujice. Vozimo se kroz vodene tokove koji na nekim mjestima potpuno preplavljaju put, kotači su uvijek na rubu provaljive bez ikakve zaštitne ograde, a vozilo se klati lijevo-desno, gotovo stalno na granici prevrtanja u dubok bezdan. Naši bubrezi i ostali unutarnji organi kao da su napravili šetnju po tijelu. Ako sam i imao kakve bubrežne kamence, zacijelo su se pretvorili u pijesak. Kad smo u noći stigli na odredište, bili smo sretni što je mučenje završilo, što se nismo strovalili niz litice, što se nije odvezao niti ispaо nijedan komad opreme s krova i što konačno stojimo na svojim vlastitim nogama.

Chyamche

Chyamche je malo mjesto u kanjonu rijeke Marsyangdi, na nadmorskoj visini od 1430 m.

Smještaj je skroman, tople vode nema, no nakon putovanja na rubu pada u nepovratni bezdan, najvažnije je domoći se kreveta, kakav god on bio. Od nas petorice, trojica smo smješteni u trokrevetnoj sobi. Mjesta za torbe nema, ali nakon svega ne radimo zbog toga veliku misu.

Jutro je počelo skromnim doručkom kakav će sljedećih dana biti više-manje standardan. Zobena kaša, kuhanja jaja i čaj. Pakiramo se i pustolovina započinje. U ruksake trpamo ono što je neophodno za taj dan, a ostatak opreme spremamo u putne torbe i predajemo ih nosačima. U nas se uvriježilo sve nosače podno planinskih vrhova Himalaje zvati »šerpama«, no niti su svi nosači Šerpe, niti su svi Šerpe nosači. Šerpe su etnička skupina koja živi u vršnim dijelovima Himalaje, s nepalske strane. Šerpa na tibetskem znači »ljudi s istoka«. Dakle, naši nosači ipak nisu bili Šerpe nego samo nosači.

Ubrzo nakon Chyamchea prešli smo viseći most i stigli na drugu stranu rijeke Marsyangdi. Mostovi kakve smo prelazili cijelim putom građeni su serijski od jednakih elemenata i kineske su proizvodnje. Djeluju stabilno i čvrsto, koliko se god ljudjali na vjetru, pod topotom teglećih mazgi, dugih ili kraćih kolona planinara i nosača ili

rijetkih motorista koji preko njih prelaze nevjerljatnom brzinom. Budući da nam je to prvi viseći most na ovom putovanju, razumije se da je izazvao naše najveće zanimanje. Nasred mosta zjapi rupa nastala padom očito vrlo velikoga kamena. Morao je pasti s velike visine da bi napravio toliku štetu. Rupa je privremeno popravljena, no nije teško zaključiti što se ovdje dogodilo. Istoga su se trenutka svi pogledi s blagom strepnjom usmjerili prema nebu. Jedino što smo mogli vidjeti bilo je modro nebo, a čuti smo mogli samo mir što ga svojim glasnim kovitlacima razbija rijeka duboko ispod nas.

Prolazimo kroz prirodan tunel. Stvorila ga je stijena što je pala na okolne kamene gromade i zaglavila se stvorivši nadsvođeni prolaz. Sa svih se strana slijevaju slapovi. Prevladavaju šumski predjeli, u kojima se s grane na granu prebacuju

majmuni. Po osunčanim stijenama griju se gušteri. Na uskoj se stazi mimoilazimo s karavanom mula koja se vraća iz opskrbe. U takvim prilikama morate stati s one strane staze gdje je stijena, kako pri sudaru ili naguravanju ne biste slučajno pali u provaliju. Naši su nosači, unatoč teretima što ih nose, daleko ispred nas. Krenuli su prema Dharapaniju da se odmore i rezerviraju nam smještaj. Nosači nekih drugih skupina jure mimo nas. Lako se posramiti kad vidiš njihovu skromnu odjeću i obuću, ali i brzinu kojom koračaju stazama unatoč pozamašnim teretima što ih nose na leđima s pomoću traka preko čela. Na jednom odmorištu pokušao sam za zabavu sebi i cijelom društvu nositi s trakom preko čela teret od 45 kilograma, što je među omalenim nosačima izazvalo prave salve smijeha. Teturao sam kao pijan ne uspijevajući uspostaviti ravnotežu jer su mi noge klecale nenaviknute na takvu vrstu opterećenja.

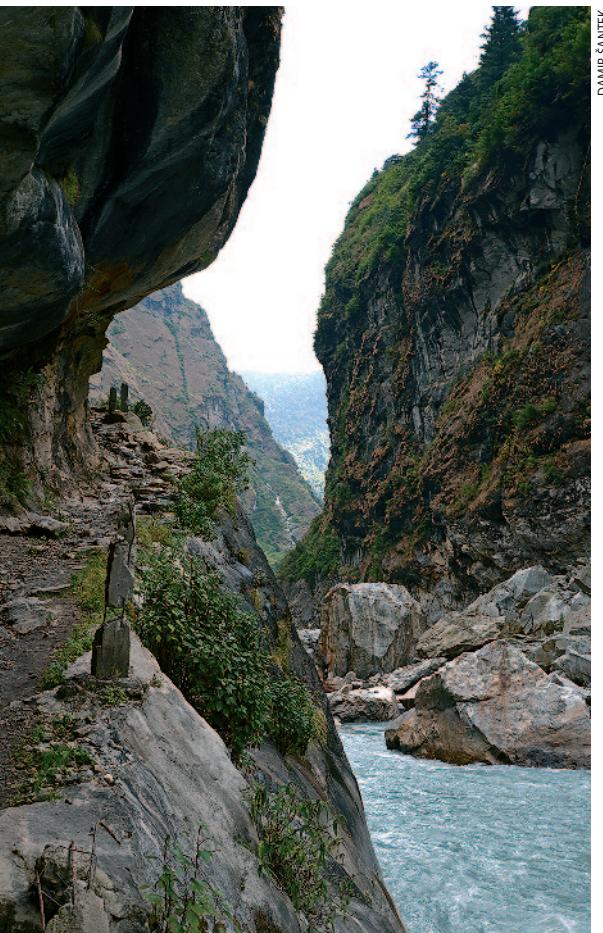
Na okolnim strminama pasu koze. Ostaci strašila »čuvaju« nasade na terasastim poljima iznad rijeke. Uz kuće rastu golemi grmovi narančastih kadifa, od kojih se u Nepalu rade cvjetne ogrlice za svečanosti, žrtvu, dobrodošlicu... Uokolo su mnogobrojna stabla božićnih zvijezda koja svojim crvenim cvjetovima pružaju dašak nekog, ne tako bliskoga božićnog ugođaja. Zanimljivo je što božićna zvijezda raste baš u tim krajevima, čiji rijetki stanovnici za Božić vjerojatno nikada nisu čuli, a ako i jesu, vjerojatno im baš ništa ne znači.

Postupno se uspinjemo. Šumarnici se pretvaraju u bambusovu šumu. Kroz nju promatramo kako s druge strane rijeke radnici popravljaju put što se odronio nakon velikih kiša.

Tal

Prije ulaska u Tal spuštamo se do korita rijeke koja je nanijela velike količine pjeska i golemlih oblata različitih boja. Na ulazu u Tal prolazimo kroz samostojeći portal što ga čine molitveni valjci.

Tal je malo selo, postaja za odmor, gdje se u hladu nadstrešnica možete odmoriti, popiti čaj i pojesti nešto toplo. Za ručak odabirem prženi momo punjen povrćem. Momo je nepalski specijalitet, neka vrsta raviola koji se mogu spremati prženi ili kuhanji, a pune se svime i svačime, ovisno o tome što je pri ruci.

Staza usječena u stijenu

Nakon odmora nastavljamo kroz polja marijuane, koja su čak kao takva označena i na karti. Za neke bi to zasigurno bio konačan cilj puta, no razmišljanje o karijeri mjesnoga narkobosa ostavljam za drugi put. Putem se mimoilazimo sa ženama koje u svojim naramcima nose drva za potpalu i hranu za stoku.

Dharapani

Do Dharapanija više smo puta prelazili rijeku privikavajući se na viseće mostove, tako da više ne izazivaju naše čuđenje. Put je mjestimično usječen u živu stijenu. Smještamo se uodgeu »Tri sestre«. Kako se spušta noć, postaje sve hladnije. Iako je tijekom dana na suncu bilo razmjerno toplo, noću je vrlo hladno, kako vani tako i u sobama, jer smo već na nadmorskoj visini od 1900 metara. Sobe su, kao i svagdje na putu, bez grijanja. Kupaonice su male zidane kabine s hladnom vodom, smještene u vrtu. Nakon tuširanja hladnom vodom moram se u neprikladnim uvjetima obući i izići na vanjsku temperaturu ispod ništice. Vani se ledi voda.

Pijem odličan crni čaj s đumbirom i večeram loše pržene rezance s piletinom. U kuhinji imamo priliku vidjeti kako žene razvlače tjesto, režu ga, pune i prave momo. Kako bih dokraja upropastio večeru, kušao sam raksi, tradicionalnu nepalsku rakiju koja se proizvodi od riže ili prosa. Pije se kao naša rakija, ali može biti i zagrijana te pomiješana s vodom. Okusom donekle podsjeća na sake, ali zapravo je groznoga, teško objašnjivog okusa, nalik na lošu, ukiseljenu lozovaču. Prodavalo se doslovno sve, tuširanje u toploj vodi (jedan dolar), topla voda za čaj, pa čak i punjenje baterija (50 centi).

Odar

Za doručak jedem chapati, beskvasnii kruh u obliku palačinke koji se peče na bočnim stijenkama glinenih peći. Od Dharapanija se starim seoskim putom i kamenim stubištem uspinjemo prema selu Odru. Ovdje se sadi kukuruz na terasastim poljima. To me podsjetilo na to kako sam tri tjedna prije bio u Hrvatskom zagorju i uvjerao ljude u besmislenost sadnje kukuruza na malim, strmim, zagorskim parcelama. Pomalo sam se i posramio shvativši besmisao idealizma čak i u lokalnoj poljoprivredi. Koliko se god uzgoj kukuruza u Zagorju čini uzaludnim na strminama

Dječji osmijeh

gdje su traktori stalno na granici prevrtanja (»japa je tak delal, pa moram i ja«), ova terasasta polja djeluju još nevjerljivo. U teškim uvjetima seljaci iskorištavaju svaku raspoloživu plodnu površinu kako bi proizveli hranu, pa i tako strme obronke gradnjom terasa pretvaraju u iskoristive poljoprivredne površine.

Zanimljive su i njihove ljestve jer nimalo ne sliče nama poznatima. Da nisam video kako se seljaci njima penju na krov, vjerojatno ne bih ni shvatio da je riječ o ljestvama. To su uzdužno prepologljena debla u koja su urezane stube. Djeluju vrlo nepraktično. Mladi češnjak suši se na krovovima kuća i od njega se tijekom cijele sljedeće godine kuha izvrsna i krepka češnjakova juha. Uokolo trče kokoši, pasu koze i krave, a psi se izležavaju na suncu. Zanimljivo je da su psi posvuda užasno jadni, mršavi i tihi. Nikad nisam čuo da laju. Mačaka nema nigdje, kao da su ih sve polovili i prodali u Kinu ili Italiju.

U Odru posjećujemo seosku školu. Mala je i skromna, no čista i uredna. Na školskom su igralištu golovi za mali nogomet, načinjeni od triju povezanih grana. Zadivljuje kako su ta zabitna sela zapravo samodostatna. Ljudi ovdje uspijevaju iz prirode izvući gotovo sve što je potrebno za život.

Bagarchhapa i Danakya

Napuštamo selo i uspinjemo se sve više i više. Terasasta polja zamjenjuju pašnjaci, a planine

postupno postaju sve vrletnije. Oko nas se pojavljaju sve viši vrhovi, okovani vječnim snijegom i ledom. Jednostavne seoske stupe od naslagana kamenja, obojane vapnom, sve su brojnije. Na toj je dionicu puta još uvijek mnogo naselja, a cijeli je kraj prilično gusto naseljen.

Prolazimo kroz Bagarchhapu i Danakyju. Nailazimo na velik molitveni mlin, visok tri, a promjera dva metra. Poput domaćih ljudi, zavratio sam ga tripuit, hodajući u smjeru kazaljke na satu, ne znajući točno zašto. Put nas dalje vodi preko drvenog mosta koji izgleda kao da je dopremljen iz Alpa i pravo je idilično »mostovsko« osvježenje naspram onih velikih, kineskih, čeličnih grdosija. Zapravo, kad se bolje pogleda, pri svakom se prelasku rijeke negdje u dubini mogu vidjeti više ili manje očuvani ostatci starih drvenih mostova. Da bi se prešla rijeka, nekada se trebalo spuštati do njezina korita, a zatim penjati visoko gore na drugu stranu obale. Takvi su stari mostovi bili podložniji vremenskim utjecajima i često su ih rušile bujice. Stoga su ti novi svakako bolje rješenje.

Nakon kratke reminiscencije na Alpe ulazimo na visini od oko 2300 metara u gustu šumu koja nas na prvi pogled, kao svojevrsna prostorno-vremenska kapsula, prebacuje u neku žumberačku šumu na visini od oko 500 metara. Kako hodamo, šuma se postupno mijenja i postaje sve napučenija lišajevima pa se sa »Žumberka« selimo na »Novi Zeland« u šumu »Gospodara prstenova«.

Timang

Nakon izlaska iz šume dolazimo do sela Timanga, gdje se otvara pogled na Manasu (8156 m), prvi osamstisućnjak na našem putu. Iako je prilično daleko, uistinu je impresivan. Oko nas se na suncu suše grah, ječam, riža pa čak i zelje. Jedan mi se prizor, popraćen tihim zvucima čekića što razbijaju kamen i koji govori o okrutnom životu u ovim krajevima, duboko urezuje u svijest. Prolazimo pored muškarca i žene bezizražajnih lica, koji očito satima pretvaraju svojim malim čekićima veliko kamenje u tucanik i njime pune vreće. U današnje doba taj prizor djeluje kao daleka prošlost, zaustavljena u nekom pogrešnom vremenu. Još pod dojmom, u prvi trenutak i ne primjećujem da se otvorio vidik na Annapurnu II (7937 m). Ona je razmjerno blizu i pogled na nju izaziva veliko strahopoštovanje.

Usput od seljana kupujem jabuke, koje se prodaju na komad. Ovdje ima mnogo jabučnjaka, premda smo na visini od 2600 metara. Jabuke su male i svaka je drugačija, ali tvrde su i sočne, zgušnutog okusa, kakve su ne tako davno, bile i kod nas. Uz malo sreće, takve se jabuke još uvijek mogu pronaći u nekim našim selima, ako nisu pale sa stabla i istrunule jer ih se nikome ne isplati brati.

Prolazimo policijsku kontrolnu točku, gdje se provjerava imamo li plaćene dozvole za ovaj trek. Kako je ta vrsta turizma značajan izvor prihoda za Nepal, svaki treker mora platiti svojevrsnu propusnicu, koja se provjerava na takvim kontrolnim točkama.

Chame i Talekh

U sumrak, kroz »slavoluk«, ulazimo u Chame i na ulazu u selo vrtimo molitvene valjke na dugom zidu. Velik priljev planinara odrazio se i na građevinarstvu: seljaci na leđima nose velike grede za gradnju kuća. Upravo se grade dvije nove kuće i na gradilištu vlada velika užurbanost. U zraku se osjeća miris svježe piljevine. Na ulazu u selo je veliko imanje koje služi za prihvat svih teglečih mazgi. Ovdje umorne životinje dobivaju zasluženu zob za večeru.

Prolazimo uz dug molitveni zid i smještamo se u Tilicho Guest House. Tuširanje uz plinski bojler i smrzavanje. Odlučio sam da mi to bude zadnje tuširanje jer bolje je smrdjeti nego

Nošenje tereta

DAMIR ŠANTEK

Bajkovit himalajski krajolik

se razboljeti. Jako je hladno i zubi samo što ne pucaju dok ih perem tako hladnom vodom. U seoskoj trgovini kupujem termosicu. Večeri i jutra postali su prehladni da bih pio vodu iz boce ili mijeha. U kuhinji žene u drvenim mužarima gnječe češnjak za juhu. Odmah je jasno da ćemo na taj način započeti svoju večeru. Nakon toga slijedi dal bhat. Dal je juha od leće, a bhat je kuhanja riža. Uz to se obično dobije i roti, okrugao beskvasan kruh, koji je ovdje vrlo česta namirnica. Bogatstvo toga jela nadopunjuje, kao četvrti element, žlica kuhanoga krumpira s povrćem. Nosači danima ne jedu ništa drugo osim toga, a razlog je zapravo jednostavan: budući da su porcije hrane male i skromne, to je jedino jelo za koje po želji dobivaju repete bez nadoplate. Naš se Zdravko povukao u sobu jer mu nije dobro, a mi se ostali kartamo. Kako teče večer, raspoloženje raste, ali nas u zagrijanoj prostoriji ipak postupno svladava umor. Zdravko je dobio temperaturu. S tim saznanjem odlazimo u ledene sobe, uvlačimo se u vreće i pokrivamo debelim dekama jer je stvarno ledeno. Zdravku je još hladnije i trese ga

zimica premda je u Kathmanduu kupio vreću za ekstremne zimske uvjete.

Jutarnje pranje zuba pravo je mučenje. Sva je voda zaledena i pri umivanju ruke peku od hladnoće. Za doručak se, što je luksuz, može birati između čaja od mente, masale i crnog čaja. Masala je crni čaj s mješavinom začina, kao što su kardamom, klinčići, cimet, đumbir, papar i anis, a poslužuje se s mljikom. Izbor hrane znatno je skromniji: zobena kaša s narezanim jabukama ili bez njih te kuhanja jaja. Zdravku nije ništa bolje i množe se upitnici – što sad? Opterećeni tim pitanjem tumaramo mjestom. Uz mjesno svetište nalazi se i banka. To je zapravo samo jedna od kuća u nizu, s reklamom poput bilo koje trgovine, i ništa više. Bankomata, naravno, nema, ali na to smo bili pripremljeni i sav novac potreban za ovo putovanje nosimo sa sobom. Oko nas se odvija svakodnevni seoski život: psi, kokoši, koze, trgovine, svetišta, djeca trčkaraju, starci sjede u hladu, žene nose drva iz šume, suše se žitarice i grah.

Posjetit ćemo obližnji Talekh, gdje se nalaze izvori tople vode. Prelazimo most ukrašen brojnim

Ulica

molitvenim zastavicama, a za nama se otvara vidik na Annapurnu II. Dolje na rijeci žene peru rublje – idilična slika. Hodamo uskom stazom do izvora tople vode, koji je zapravo betonirani bazen. Voda je tako vrela da se u njoj ne može ni ruka držati. Sjedimo okupani suncem, slušamo huk Marsyangdija, gledamo kroz pamučne oblake Annapurnu II i razmišljamo što će biti kad se vratimo u svratište.

Zdravko je slab. Hoće li moći hodati? Hoćemo li ga pričekati jedan dan? Hoćemo li se vratiti? Pitanja se roje, nošena hukom rijeke. Kako smo se i pribojavali, Zdravka nismo zatekli vedra i nasmijana, već u vrućici, prekrivenog vrećom za spavanje i mnoštvom pokrivača. Donosimo odluku: mi krećemo dalje, a Zdravko, s jednim nosačem, ostaje do jutra u Chameu. Ako mu bude bolje, stići će do Mananga motorom pa ćemo zajedno nastaviti. Motor ovdje nije idealno prijevozno sredstvo, no automobilima se ne može dalje od Chamea, dok za motore postoji koliko-toliko prihvatljiv put. Bude li mu gore, otpremit će ga do prvog mjesta gdje može sletjeti helikopter, jer to je najbrži način

bijega u civilizaciju ili barem u civilizaciju u nepalskim uvjetima. Pozdravljamo se te uz obostrano dobre želje i u tišini nastavljamo put. Nitko točno ne zna što je Zdravku.

Prolazimo pored stupu, hrpa kamenja s uklesanim molitvama, susrećemo nosače i karavane mazgi. Ulazimo u područje crnogorice. Na sve se strane otvaraju neki novi, snijegom optočeni vrhovi. Uz rijeke su česti odroni. Na putu prema Brhatangu nailazimo na velike nasade jabuka. Opet kupujem jabuke za put. Prva klasa košta 40 rupija, a lošija 20. Kratak odmor za izvanredne pite od jabuka, neku vrstu nepalskih spring rolica punjenih jabukama. Ovako osvježenima, popravlja nam se raspoloženje.

Nastavljamo putom koji je doslovno uklesan u stijenu, poput tunela kojem je otvorena, bočna strana, okrenuta k rijeci. Uspinjemo se na visinu od 3000 metara i kako je to Ivanu bio prvi dolazak na takvu visinu, dobiva, prema starom, dobrom, planinarskom običaju, svoju porciju udaraca užetom po stražnjici. Nakon prelaska mosta slijedi strm uspon građenom stazom sve do odmorišta u

šumi, gdje se nalazi malo seosko trgovište. Tu se prodaju kuhana jaja, jabuke i razne seoske rukotvorine. Sa stabla sve, kao nadglednik, promatra golemi crni gavran, što po Edgaru Allanu Poeu ne sluti na dobro. To nas ponovno bez riječi podsjeća na Zdravkovo zdravlje.

Put nas dalje vodi zimzelenom šumom. Jedno je mjesto u njoj poput svetišta šumskih vilenjaka: mala čistina usred šume okićena raznoboјnim zastavicama i krpama. Naokolo vlada tišina i samo čekam hoće li se iza kakvog korijena pojavit Tintilinići ili Hobiti. Takva se mjesta obično nalaze na otvorenom, na prijevojima ili vrhovima, a ovdje smo to prvi put vidjeli u šumi.

Nakon sela Dhikur Pokharija prolazimo pored manjeg jezera, a zatim prelazimo rijeku trošnim starinskim mostom načetim bujicama. Za naše prilike to je malo čudo graditeljstva, ali očito broji svoje posljednje dane. U blizini je već napravljen nov, čelični viseći most pa ovaj stari sigurno nitko više neće popravljati niti obnavljati. Vjerljivo smo među posljednjima koji su prešli rijeku preko njegovih klimavih drvenih greda.

DAMIR ŠANTEK

Molitveni kamen

Zanimljiva konstrukcija! Sa svake je strane rijeke podest složen od kamenog suhozida. Iz njega pod 30-ak stupnjeva viri nekoliko greda. Na njih su složene malo duže grede, i tako dalje, u četiri sve duža niza. Na takve stršeće konzole stavljene su završne grede koje premošćuju rijeku i omogućuju siguran prelazak. *(Završetak prvog dijela)*

DAMIR ŠANTEK

Jedno od brojnih selo na strmim padinama planina

Krasan dan u...

Željko Brdal, Zagreb

Kao uvod u ovaj planinarski članak prenijet ću odlomak iz planinarske literature. Pokušajte čitajući odgonetnuti o kojem je dijelu Lijepe Naše ovdje riječ.

Predio Hrvatske između Like i Slovenije, Jadranskoga mora i Pokuplja ujedno je i razdjelница između primorskoga i nizinskog dijela Hrvatske. Planine u tom predjelu pružaju se u smjeru zapad – jugoistok, paralelno s obalom Jadranskoga mora. Krajoblik čine visoke planine, planinske rijeke, potoci, jezera i kraška polja. U tom kraju vlada planinska klima – ljeta su svježa, a zime duge i snježne pa često godišnje bude i 120 snježnih dana. Tim su se uvjetima prilagodile i biljne i životinjske vrste koje ondje nalazimo. Ljudi koji ondje žive najviše se bave šumarstvom i preradom drva, stočarstvom, poljoprivredom i turizmom. Naselja se obično nalaze u poljima i kotlinama koje okružuju gore i planine. Prostor obiluje prirodnim ljepotama i znamenitostima.

Drgomalj i Delnice

Turistički je vrlo zanimljiv i zbog mogućnosti lova, posebno na visoku divljač, ali i zbog stoljetnih šuma, slikovitih dolina, rijeka i jezera, zbog odličnih uvjeta za ribolov te mnogih slikovitih turističkih i izletničkih mjesta.

Naravno, riječ je o Gorskem kotaru, zelenom srcu Hrvatske. Ideja da se uputimo na planinarski izlet u Gorski kotar rodila se tijekom jednog školskog šahovskog natjecanja na kojem su bila dva novozagrebačka planinara, voditelj Šahovske škole Travno Nikola Cetina i širitelj školskoga šahovskog virusa iz Dugava, ujedno i autor ovih redaka. A kada je to s oduševljenjem podupro i profesor geografije Marin Botteri, ništa nas više nije moglo zaustaviti. Preostalo je samo planiranje – kamo, kuda i kada. Odgovore na ta pitanja našli smo u dnevniku Hrvatske planinarske obilaznice.

Nikola je, kao vodič i najbolji poznavatelj područja, isplanirao trasu izleta koja je obuhvaćala tri kontrolne točke HPO-a i jednu »gastrotočku«

ALAN ČAPLAR

S velikim prijateljima na Velikom Drgomlju

koju je predložio Marin. Uz geslo »svi za jednoga – jedan za sve« usuglasili smo plan izleta i predviđeli vremenik te zaključili da se izlet može izvesti u jednom danu, ako ne bude nepredvidenih okolnosti.

Sinoptičari su najavili idealno vrijeme, a što je još važnije, njihova se prognoza i ostvarila. U rano jutro Marin i ja pokupili smo Nikolu te smo svi zajedno krenuli autocestom prema Delnicama. Kilometar po kilometar – a brojač ih je za oko sat i pol vožnje nabrojao 127 – stigli smo do Delnica.

Delnice su najviše smješten grad u Hrvatskoj. Nalaze se u središnjem prostoru goranske visoravni – na karakterističnoj visoravni Gorskega kotara, koju okružuju brda visoka do 1500 metara. Okosnicu naseljenog prostora, uza same Delnice, čine Brod na Kupi u kanjonu rijeke Kupe i Crni Lug na obroncima drgomaljskoga sklopa i risnjačkog masiva. Mjesta se prožimaju svojim različitostima te kulturnom i geografskom povezanošću, čineći ravnotežu između kupske doline i više, crnoluško-risnjačke zone, slikovito nazvane »Delničkim trolistom«. U administrativnom smislu, Grad Delnice obuhvaća 55 naselja. Delnice

u užem smislu riječi, središnje su i najveće naselje cijelogorskog kotara. Delničko polje okružuju vrhovi Drgomalj, Petehovac i Japlenški vrh.

Ljepota grada najviše se očituje u netaknutoj prirodi, koja je njegov neodvojiv dio. Kako bi se sačuvala, mnoga su područja zaštićena. Glavni su delnički aduti Nacionalni park Risnjak i park-šuma Japlenški vrh.

Delnice su bile pod vlašću obitelji Frankopan, a naslijednim su ugovorom 1544. postale posjed Zrinskih. Kraj je opustošen i raseljen za vrijeme turske opasnosti, a ponovno naseljavanje započelo je u 17. stoljeću kada je obitelj Zrinski dovela stanovništvo kajkavskog izričaja sa svojih imanja na Kupi – iz Čabra, Broda i Gerova. Tako nastaju nove Delnice, na nešto nižem položaju, kojima od 1649. do 1670. upravlja Petar Zrinski te zajedno s bratom Nikolom razvija promet i trgovinu. Tada je osnovana i katolička župa. Pa ipak, razvoj naselja stagnirao je sve do izgradnje cestâ – Karoline (u 18. st.) i Lujziane (u 19. st.) te željezničke pruge Karlovac – Rijeka.

Delnički je govor stari mjesni govor koji pripada gorskotarskoj kajkavštini. Ima specifičnu

fonetiku, akcentuaciju i sintaksu pa je s obzirom na to jedna od mnogobrojnih varijanti kajkavskog narječja. Prostorno je ograničen samo na područje Delnice. Uočljiva je snažna veza delničkoga govora sa slovenskim jezikom, a mnoge njegove osobitosti upućuju na praslavenske izvore.

Prometna otvorenost i tranzitno značenje toga kraja čine danas njegovu najvažniju osobitost. U vezi s tim, poseban značaj imaju Delnička vrata, odnosno delnički koridor, gdje područja povezanih krčevina daju kraju tranzitno značenje. Izgradnjom autoceste Rijeka – Zagreb, u Delnice se iz Rijeke dolazi za dvadesetak minuta dok se iz Zagreba stiže za nešto više od jednog sata vožnje. Stara magistralna cesta Zagreb – Rijeka, ističući svoj izvorni, povijesni naziv, danas s pravom postaje »Luzinska turistička cesta«, koja prolaznicima otkriva svoju priču iz prošlosti. U Delnicama se na staru Lujzijanu sa sjeverne strane priključuje pravac iz Slovenije (Ljubljana – Kočevje – Delnice), čime je tranzitnost kraja još izraženija, posebice na graničnom prijelazu Brod na Kupi.

Zeleni pašnjaci i doline uz rijeke omogućuju razvoj stočarstva. Uzgajaju se ovce, a nešto manje goveda. Obradiva tla nema mnogo, a klimatski

uvjeti nepovoljni su za poljodjelstvo. Ipak, uzgoj krumpira, kupusa i kukuruza ima dugu tradiciju u tim krajevima. Uzgajaju se i jabuke, kruške i šljive. Kao najšumovitiji kraj Hrvatske, ima razvijeno šumarstvo i drvnu industriju. Najčešći su proizvodi namještaj i građevna stolarija.

Čini se da su u ovom kraju napravljene prve skije u Hrvatskoj, a stari zapisi upućuju da su skijanje u Delnici donijeli ročnici austrougarske vojske. Danas su uređene staze za alpsko i nordijsko skijanje na brdu Polane, a tu se nalazi i staza za skijaško trčanje (1500 m). Na jugoistočnoj je strani skijalište Petehovac sa skijaškom stazom dugom 350 metara.

No, vratimo se našem izletu. Po ulasku u Delnici prvi nam je cilj vojarna te propitujemo, onako iz auta, sve i svakoga, dvoje šetača, radnika pri asfaltiranju... i konačno nas motoristička ekipa s parkirališta usmjerava ka vojarni. Ispred nje imamo trilemu kojom cestom krenuti pa za svaki slučaj pitamo vojnika stražara. Upućuje nas na šumsku cestu uz vojarnu. Vozimo se njome do podnožja Velikoga Drgomla, a putem nas prati hrpa oznaka ostalih od biatlona.

Parkiramo i upućujemo se dalje pješice širokom stazom, prateći markacije. Jutro je svježe pa Marin i Nikola oblače jakne. Skidaju ih nakon desetak minuta hoda, za razliku od mene, koji sam jaknu ostavio u ruksaku te izdržao drhtanje i cvokotanje, ostao u majici i pričekao da postignem radnu temperaturu. Staza je prekrivena podebljim tepihom od lišća, koje stvara »japanski« ugodaj. Oko nas se vide razmjeri ledene kiše koja je poharala to područje prije dvije godine. Na nekoliko se mjesta moramo provlačiti ispod spojenih krošnji drveća. Nailazimo na dva umjetnička djela, jedno prirodno, a drugo ljudsko. Uza samu stazu ostatak je stabla koje u obliku ovećeg zuba strši prema stazi u visini ramena. Vrlo brzo nakon ove prirodne dolazimo i do šumske, praktične kreacije, drvene skulpture šumara, prikladne za sjedenje.

Sunce se pojavilo, temperatura je taman, vrijeme idealno za planinarenje. Staza se lagano uspinje. Na njoj je mnogo skrivenoga kamenja ispod naslaga lišća. Odjednom iz grma izlijeće ptica u smjeru padine i skreće pozornost na prekrasno zelenilo okupano suncem. Uspinjemo se polagano, prolazimo na nekoliko mjesta ispod

NIKOLA CETINA

Želje?... pa naravno, srebrna značka HPO-a!

Skradski vrh snimljen s Javorove kose

velikih stabala koja su se srušila preko staze. Hodamo grebenom, gdje počinje puhati hladan vjetar, pa odijevamo jakne. Laganim tempom, bez napora i teškoća stižemo na vrh Veliki Drgomalj.

Veliki Drgomalj (1154 m) je travnat vršak iznad Delnica, s lijepim vidikom u sjevernom i istočnom smjeru. Na vrhu je dio goleme metalne konstrukcije rastavljenoga željeznog repetitora. Planina Drgomalj prostrano je, šumovito uzvišenje goranske visoravni u području istočno od Risnjaka, a južno od kanjona rijeke Kupe. Najviši su vrhovi Stari Drgomalj (1082 m), Veliki Drgomalj (1154 m), Mali Drgomalj (1152 m) i Mihael (1027 m). S vrha se posebno lijepo vide dolina Kupe i Kuželjska stijena. Iznad doline uzdižu se Levešni i Špičasti vrh, a desno od njih Skradski vrh.

Na samom je vrhu klupa na kojoj smo se osvježili i okrijepili iz ruksaka. Budući da vjetar brije, ne zadržavamo se dulje nego što je potrebno. Brzopotezno fotografiranje uz korištenje odgode klika na aparatu... i krećemo silazno, istom stazom, prema automobilu koji nas vjerno čeka na istom mjestu. Uspon i spust trajali su oko dva i pol sata. Svi smo se složili s ocjenom uspona: odličan (5). Četvrtina je izleta iza nas. Idemo prema sljedećoj točki. Cilj je Skrad.

Skrad je prostorno jedna od manjih jedinica lokalne samouprave na području Primorsko-goranske županije. Nalazi se u središnjem goranskom području, najvažnijem i najtipičnijem dijelu Gorskoga kotara. Na području Općine Skrad, prema posljednjem popisu stanovnika iz 2011., žive 1062 stanovnika.

Ime Skrad zabilježeno je prvi put 1694. Skrad je osnovan kad je osam kmetova od vlastelinstva u Brodu na Kupi dobilo zemlju i pravo da osnuju naselje. Novo je naselje u upravnom pogledu potpadalo pod sučiju u Velikom Selcu. Poznato je da je područje današnje općine Skrad bilo naseljeno znatno ranije, ali je u naletima turskih pljačkaških četa bilo opustošeno. U 17. su stoljeću naleti turskih pljačkaša prestali, a brodsko je vlastelinstvo počelo obnavljati opustošena sela. Iz Slovenije su se vratili potomci prebjega i donijeli kajkavski dijalekt, koji je potisnuo čakavštinu kojom se u Gorskem kotaru prije govorilo. Novi je dijalekt, poznat kao goranska kajkavština, ostao sve do danas.

Za razvitak Skrada osobito je bilo značajno dovršenje Lujzinske ceste tijekom francuske uprave u ovim krajevima. Novom se cestom odvijao živ promet. Procjenjuje se da je njome dnevno

prolazilo i do 1000 vozila. U prijevozu robe i putnika sudjelovalo je i lokalno stanovništvo sa svojim zaprežnim vozilima, a u Skradu je otvoreno konačište za putnike i staje za stoku te odmorište za vozila koja su prometovala cestom. Skrađani su tako vrlo rano naučili poslovati sa strancima pa im ugošćavanje putnika nije bilo strano. Drugi važan poticaj za napredak Skrada zbio se 1873., kad je dovršena željeznička pruga, koja je također prošla kroz Skrad, povezavši panonsku unutrašnjost Hrvatske s lukom u Rijeci.

Po ulasku u Skrad, tražimo putokaz za Hribac, naseljeno mjesto za koje popis stanovništva iz 2011. kaže da broji 20 stanovnika. Kartu čitaj, a čovjeka pitaj... no unatoč tome promašili smo te se vratili na strmu cestu koja nas je dovela u središte Hripca, ispred zgrade DVD-a Hribac. Krećemo uza strmu ulicu s markacijama prema Skradskom vrhu, koji se jasno vidi iznad mjesta. S ulice na planinarsku stazu, strmo, strmije, još strmije. S lijeve strane staze lijepo je imanje s lijepom ogradiom. Stižemo na kolni put. Ovdje imamo dvije

opcije: strmo-okomitim visokogorskim usponom ili kolnim putom. Nastavljamo, naravno, kolnim putom, koji nas dovodi do markacija s raspelom. Kolni put prestaje i počinje planinarska staza »3xS«: strmo, strmije, superstrmo! Kod kapelice na vrhu ostavljamo ruksake i žurimo još pet minuta do vidikovca. Ostvarili smo i drugu četvrtinu izleta.

Skradski je vrh sa svih strana šumovit i vrlo strm brijeđ. Na vrhu je lijepa travnata zaravan, a na njoj kapela Marijina Uznesenja na nebo, i klupe. Geodetski znak vrha i metalni žig nalaze se na humku pokraj livadice.

Od Skrada i Skradskog vrha prema Ravnoj Gori nastavlja se gorska kosa dugačka oko 5 km, dinarskoga smjera pružanja, na čijem je južnom kraju Javorova kosa. Skradski je vrh spojen uzdužnim putom preko Kicljevih jama i Kicljeva vrha s ravnogorskim krajem. Nasuprot Skradskom vrhu, ispod Skrada, u 300 metara dubokom dnu prirodnoga kotla skriva se Vražji prolaz, jedan od najatraktivniji dio uzak kanjon potoka Jasle, a nedaleko od njega obrušava se impresivan slap potoka Curka ispred veličanstvenoga špiljskog portala Zelenog vira. Osobit ugodaj cjelokupnom okruženju daju bučni vodenii tokovi i ugodna šumska hladovina, pogotovo u ljetnim mjesecima.

Spustili smo se natrag do kapelice, zazvonili za sreću te se prepustili odmoru na klupama ispred kapelice. Nikola uživa u pivu i preporučuje da ubuduće u standardnu planinarsku opremu na lakšim izletima uvrstimo i jednu limenku piva jer se ova odlično uklopila u miniproslavu na Skradskom vrhu. Slijedi spuštanje strmom stazom kojom smo se bili popeli i sve tako »u rikverc« do sela Hripca. Po izgrebanoj cesti spuštamo se u Skrad i nastavljamo prema Ravnoj Gori.

Ravna Gora nalazi se na visoravni nadmorske visine od 775 do 910 metara. Pruža izvrsne mogućnosti za planinarenje – s jedne su strane Bjelolasica, Višnjevica i Suhi vrh, a s druge Javorova kosa i Kosica. Ljeta su i ovdje kratka i svježa, a zime duge i oštре, s mnogo snijega. Prema popisu stanovništva iz 2011., na području općine Ravna Gora živi 2439 stanovnika.

Ravnogorci su većinom zaposleni u drvnoj industriji (obrada drva i izrada namještaja) te

Razgledna piramida na vrhu Javorove kose

I ova prepreka je savladana

šumarstvu, ali bave se i poljodjelstvom, stočarstvom, građevinarstvom, trgovinom, ugostiteljstvom i raznim obrtimi. U posljednje se vrijeme mnogo pozornosti posvećuje turizmu (naročito zimskom). Da je Ravna Gora nekoć imala poseban status, svjedoči podatak da je Josip II., nasljednik Marije Terezije, izdao 14. ožujka 1785. Ravnoj Gori grb i povelju, kojom ju je ubrojio među privilegirane slobodne gradove svoje carevine. Tom se poveljom Ravnoj Gori dopušta održavanje dvaju godišnjih sajmova.

Prolazimo cestom kroz dugačku Ravnu Goru, mimo crkve sv. Terezije. Tu je početak ulice Vrh. S asfalta silazimo na makadam prateći putokaz za planinarsku kuću na Javorovoј kosi. Za svaki slučaj ostavljamo auto na jednom zavoju te laganom stazom šetamo do planinarske kuće »Javorova kosa«, koja se nalazi oko 200 metara istočno od istoimenoga vrha. To je jednostavna brvnara strmoga krova, s 14 ležaja, a pokraj kuće je otvorenog sklonište u kojem može prenoći još šestero ljudi. Kuću su sagradili članovi PD-a »Višnjevica« iz Ravne Gore. U skloništu nema struje, a vodu treba donijeti s izvora Božjeg studenca, udaljenog šest minuta hoda. Sklonište nije spojeno na električnu mrežu, ali kuća raspolaže benzinskim

agregatom. Ključ skloništa nalazi se kod same kuće. Otkad je ispod Javorove kose probijen tunel autoceste Zagreb – Rijeka, Božji studenac ljeti zna presušiti.

Od kuće prema vrhu hodamo po podebljem tepihu od granja i lišća, pa nam tu i tamo propadne noge. Ubrzo smo, eto, i na trećem vrhu planiranom za ovaj izlet – na vrhu Javorove kose (1015 m). To je lijep i lako dostupan vrh iznad Ravne Gore. Pri vrhu je lijepa livada, ali s nje nema vidika. Nedostatak vidika nadomješta 13 metara visoka željezna razgledna piramida za tri osobe, koju su članovi PD-a »Višnjevica« podigli na samome vrhu. S nje se pruža širok vidik na cijeli Gorski kotar, pa i u susjednu Sloveniju, sve do Alpa.

Sve tri planirane kontrolne točke HPO-a sada su iza nas te slijedi Marinova GT. Pitate se što je to GT? GT je gastrotočka, posljednje odrediste današnjeg izleta, svoj trojici jako draga. To je »Bijela ruža«, mjesto koje vrijedi preporučiti. Pri odabiru jela došao sam u napast: Jesti medvjeda ili ne – pitanje je sad? No, nakon pouke da je medo zvijer, odlučio sam se za sjajan jelensko-srneći gulaš. Pošto smo polizali prste, sretni i zadovoljni napuštamo Ravnu Goru i vraćamo se u Zagreb.

Ljuljevac

Ivan Hapač, Sveta Nedelja

»Imam opravdanje za sve svoje greške:
Ja ovaj život prvi put živim!«

Polako hodajući i diveći se snazi Velebita, snazi da u meni ponovno i ponovno pokrene neke lijepе osjećaje, svakome prepričavam poneku priču sa svojih izleta. Ponekad vidim zanimanje na licima, katkad neki sa smiješkom skreću pogled u stranu tražeći ispriku, da se ne bi baš očito vidjelo kako sam im dosadan. Ne boli me to, niti udara na ego jer sam sebi ponekad otvorim osjećaje nekim pogledom prema obzoru, dohvativ se fotoaparata i s punom strašću uhvatim neki kadar po nekoliko puta, a poslije, slažući slike u arhivu, uvidim koliko sličnih kadrova s istog mjesta već imam. Naravno da se na

fotografijama ne vidi najveća vrijednost snimljene kader. Ne vide se osjećaji koji su me poniželi u trenutku kadriranja neke ljepote, one koja mi obećava da će uvijek, na novom ili na starom mjestu, uživati u ljepoti drage planine, kojoj sam svakim danom sve više zahvalan na osjećajima što mi ih daruje.

Razgovaram tako s prijateljem Vitom, a više slušam nego pričam jer znam da u tim razgovorima za me uvijek iskrne nešto novo, što me navrće da ponovno krenem onim putovima koji nose priču i život mnogih nekadašnjih velebitskih stanovnika. I tako pričam priču o putu između

Ljuljevac i vrh Orbazovac

Ljuljevačko bilo

Crnog vrha i probijanja kroz šikaru Medina Golića prema Osokama i Premužićevoj stazi, tamo ispod Kurozeba, kad mi Vito natukne, onako usput, što jednom ne odem od Ljuljevca prema Osokama, jer taj je predio prohodniji i isplati se vidjeti veliku košanicu Ljuljevac. Odmah uviđam da se radi o nečemu meni nepoznatom pa on odmah, na moje pitanje, pojašnjava kuda će i kako do tamо te se čudi što ondje nisam bio. Ne samo to, već se čudi i što nisam bio na Ljuljevačkom bili, a toliko sam puta prolazio tako blizu svega spomenutoga. Toliko puta prolazimo posve blizu nečega zanimljivoga a da toga nismo svjesni. Ponekad tako prolazimo i mimo ljudi, a ne vidimo njihovu veličinu. No, to je život.

Jednog dana nakanim krenuti od Alana prema livadi Dokozinoj plani. Prilično je zahtjevna ta tura, no ako imaš život pred sobom, a ne sate, sve je uživanica. Prolaziti kraj Bilenskoga, Šegotskoga i Dundović padeža, a ne uživati, bilo bi bolno. Toliko mira i ljepote, pa još ako u mislima vidim događaje iz primljenih priča na tim prostorima, ne primjećujem vrijeme niti udaljenosti. Gdje treba zastati i skrenuti? Treba s razumijevanjem promatrati put jer se otprilike tamo gdje stara staza iz Borovačkoga ili Crnog

padeža presijeca cestu koja ide prema Dokozinoj plani, zaista, malo dalje od ceste, nazire staza koja vodi strmo, desno gore. Kao i obično, staza je čas vidljiva, a čas se gubi na kratkim dionicama, ali tu sam enigmu već više puta svladao na svojim lutanjima Velebitom.

Nakon dvadesetak minuta prave planinarske uzbrdice izlazim na košanicu Ljuljevac. Dah mi zastaje jer sve što vidim odiše nedirnutom ljepotom sačuvane prirode. Sjedjem i promatram ono što željno ljudsko oko pohranjuje u osjećajnu memoriju, onu koju koristi u tužnim, kišnim i oblačnim danima. Vidi se da livadu već godinama pomalo krade okolna klekovina, ali to je još uvijek velika osunčana košanica bogata travom.

Razmišljjam o vremenima kada su Podgorci koristili Ljuljevac samo kao košanicu. Nisu ovamo dovodili blago na ispašu, već su samo upotrebljavali biljno bogatstvo kao zalihu za zimu. Zanimljiva je činjenica da su košanicu koristile mnoge obitelji, no red je uvijek postojao. Prema tradiciji, svake je godine netko dobio odobrenje za korištenje toga dobra, no bio je obvezan da rasporedi i podijeli dijelove košanice ostalim obiteljima. Djelitelj je to morao vrlo pošteno učiniti jer je nagodinu netko drugi dobivao pravo korištenja i

obvezu raspodjele. Ako nije pošteno raspoređivao, svoju je grešku dobivao natrag s kamatama.

Svatko je dobio svoj dio livade za košnju, s koje je odnosio travu ili sijeno, no morao je očistiti svoj dio od izrasta mlade klekovine ili bukve. Tako je uvijek sve bilo čisto i spremno za košnju.

Krenuo sam u sjevernom smjeru jer sam htio doći do livada Osoka. Nema staze, ali smjer su mi pomagali odrediti okolni grebeni i njihovi vrhovi. Neka staza je postojala jer su i iz smjera Osoka ovamo dolazili na košnju, ali nakon četrdesetak godina malo je ostalo od toga.

Kroza samu udolinu Ljuljevca prošao sam do polovice, a onda sam s desne prešao na lijevu stranu. Držao sam se tog smjera otprilike do područja Klada, gdje sam želio razgledati impozantnu udolinu Vodenj dolac, s monumentalnom stjenovitom okomicom Orbazovca, prelijepoga travnatog vrha. Naišao sam i na ledenicu – ne preveliku, ali prilično duboku. Nasuprot Orbazovcu, s druge strane Ljuljevca, vidio se greben Ljuljevačkog bila i Ljuljevačke kosice. Na tomu sam mjestu naišao na malo bolju stazu, no ona je ubrzo nestala i opet sam se morao oslobiti samo na orijentaciju u prostoru i obraslost prostora ispred sebe.

Nakon pola sata probijanja spazim slijeva pred sobom vrh Ileksinovac, koji mi je razveselio dušu jer sam znao da su iza njega prelijepi livade Osoka. Kretao sam se samim podnožjem grebena i u gustoj šumi povremeno nazirao stazu. Čak bih se usudio reći da sam pronašao stazu jer se nakon nekog vremena zaista pokazalo da je to dobar put. Prema mnom je bilo i Borovačko brdo. Tu sam u travi Osoka, kao nagradu, sjeo i pustio pričama da me vrate u neka prošla vremena. I ovdje je bilo srušenih kamenih zidova nekoliko stanova u koje su se ljeti selile podgorske obitelji. Zamišljao sam kako bi bilo lijepo doći u ovu tihu ljepotu i ostati ovdje nekoliko dana osuđen na mir, mirise i cvrkut ptica. Bilo bi možda susreta i s divljim svinjama jer svježe izrovanoga korijenja trave ima poprilično.

Polagano hodajući prema Premužičevoj stazi, tamo ispod Kurozeba, znao sam da imam opravdanje za sve svoje lutalačke greške, pa iako ih ovaj put nije bilo, svaki se put u novim lutanjima potvrđuje činjenica da ovaj život prvi put živim.

Vratio sam se kući na Alanu i danas sam, nakon prilično vremena, opet u mislima prošao opisanim putom te opet živio i osjetio smisao svoga života. Još jednom – kao prvi put.

Isplatilo se.

Što meni znači planinarenje

Emma Oršanić (11), Zagreb

Neki ljudi planinare iz zabave, neki radi dobre linije, neki radi druženja s prijateljima i obitelji, a neki ne planinare uopće. U planinarskoj grupi »Gojzeki« može se naći sve to – osim ovoga posljednjeg.

Kada autobus stane u podnožju planine, moje brige i misli odlete s vjetrom. Jednostavno se u planinama osjećam opuštena, iako znam da me uskoro opet čekaju škola i školske obaveze. Nema ništa ljepše od slušanja zvukova prirode i udisanja čistog šumskog zraka. Kada hodamo po svježoj travi i kada potok žubori, jutarnje zrake sunca nježno mi dodiruju nos.

Autorica u velebitskoj stijeni

Meni planinarenje znači maknuti se od gradskih obaveza i pustiti maštu na slobodu. Pomoću mašte mogu oživjeti drveće, rascvjetati cvjetove, grmovi postanu kose malih šumskeh stvorenja, bobice postanu leptiri, zečevi i srne veselo skaču preko livada, latice padaju s oblaka, kamenje s licima skuplja ljekovite biljke, ptice na leđima nose voćke koje veselo bacaju u šape malih šumskeh bića, a planinarska staza pretvori se u leđa velike ribe duginih boja. Priroda tako postaje raj za svako dijete.

Zapamtite: Sve želje mogu postati stvarnost ako upotrijebiš maštu i ako to zaista želiš.

MELAN ČAPLAR

Djelovanje vodiča u planinarskom društvu

Dorijan Klasnić, Zagreb/Sarajevo

Idea vodilja pri osnivanju Vodičke službe HPS-a šezdesetih godina prošloga stoljeća bila je pružanje konsolidirane obuke pojedincima koji su se u matičnim društvima iskazivali kao dobri organizatori i izvoditelji planinarskih tura i izleta. Školovanje vodiča osmišljeno je kao nadgradnja osnovnih planinarskih znanja i vještina, s namjerom da se omogući sigurniji odlazak članova društava na zahtjevne planinske terene i odredišta. Uz ostalo, Vodička služba HPS-a formirana je i radi potpore većim planinarskim manifestacijama HPS-a, poput pohoda, zahtjevnih zajedničkih izleta više društava i sličnoga.

Da bi se učinkovito uđovoljilo lokalnim i regionalnim potrebama te osiguralo druženje i razmjena iskustava, u većim su gradovima

osnovane stanice planinarskih vodiča. One danas djeluju kao samostalne udruge stručno osposobljenih građana i sastavnice su Vodičke službe HPS-a.

No vratimo se izvoru. Temelj rada Komisije za vodiče HPS-a i stanicâ planinarskih vodiča njihov je svakodnevni (dobar vodič ne djeluje samo vikendom!), predan, stručan i volonterski rad u matičnoj planinarskoj udruzi. Vodička je djelatnost izrazito slojevita jer objedinjuje gotovo sve ono što planinarstvo čini sportom, rekreacijom, pustolovnom aktivnošću te promocijom zdravlja, zaštite prirode, planinske kulture i etike. U nastavku se pojašnjavaju glavne zadaće planinarskog vodiča. Time se želi planinarskoj javnosti približiti vodička djelatnost, zainteresirati pojedince za obuku i rad, a sudionicima izleta i tura

Odmor planinara na Žumberku

prikazati što sve stoji iza organiziranih planinarskih izleta i tura na kojima su uživali.

Prije vođenja

Akcija vođenja ne sastoji se samo od skrbi tijekom planinarenja, već obuhvaća i organiziranje putovanja do planine i natrag, skrb o boravku sudionika u planini (odmoru, noćenju i prehrani) i drugim pojedinostima funkciranja skupine. Prije vođenja vodič prikuplja podatke o terenu, u pravilu nadopunjujući vlastito iskustvo s tog terena proučavanjem tiskanih vodiča, zemljovida, podataka s weba, uključujući vremensku prognozu i komunikaciju s kolegama vodičima iz toga kraja, opskrbnicima i/ili predstavnicima planinarskih udruga koje djeluju na području koje će posjetiti.

Vodič zatim izrađuje dinamički plan putovanja do mjesta odakle se kreće na planinarenje, utvrđuje satnicu kretanja i boravka, odmore i odmorišta, mjesto noćenja, opskrbu i drugo. Uz dogovor s pomoćnicima o njihovim zadatcima, eventualnim potrebama i raspoloživosti opreme, priprema sve što je neophodno za sigurnost akcije.

U mnogim se planinarskim društvima uloga vodiča, osim one temeljne, često preklapa i s organizacijskim zadaćama pa vodič treba znati predstaviti turu članstvu, animirati planinare i biti posrednik pri ugovaranju usluga (prijevoza, noćenja, prehrane itd.). Zato je važno da raspis o izletu (letak) postigne cilj i prenese ključne podatke članstvu. To treba činiti tako da se bitne stvari (sigurnost, oprema, zahtjevnost, satnica itd.) mogu sažeto i konkretno iščitati iz raspisa.

Vođenje

Ulogu i djelovanje vodiča tijekom akcije vođenja možemo razmotriti s nekoliko aspekata. Odnos vodiča prema skupini obrađuje se na tečajevima za vodiče HPS-a. To je tema o kojoj se može napisati poseban članak, a dobro je obrađena u brojnim prezentacijama i publikacijama, uključujući i »Planinarski udžbenik« Alana Čaplara. Svrha djelatnosti vodiča u planinarskom društvu bolje se shvaća kad se gleda očima sudionika, članova vođene skupine, i kad se analiziraju njihova očekivanja.

Kretanje planinarske skupine

Član skupine očekuje od vodiča da umjesto njega učini sve što je potrebno za njegovu ugodu na izletu, da mu daje upute te da umjesto njega vodi računa o orientaciji, satnici, vremenskim okolnostima i svim drugim pojedinostima. Također očekuje da ga obavještava o dinamici kretanja i zanimljivostima koje se mogu vidjeti na putu. Zatim da pokriva i nekoliko karika u lancu sigurnosti u planini: od procjene rizika i opasnosti prije i za vrijeme ture, pružanja korisnih savjeta bitnih za osobno zdravlje, upoznavanja s tehnikama sigurnoga kretanja, pa do rješavanja jednostavnih i složenih tehničkih izazova, pružanja prve pomoći u slučaju potrebe i predstavljanja skupine pri traženju vanjske pomoći u ozbiljnijim neprilikama.

U hrvatskom se planinarstvu na vodiča još uvijek gleda kao na osobu kojoj se uplati izlet na sastanku društva, od koje se čuju upute o smještaju i općenito o smjeru kretanja do cilja, da bi na terenu vodič katkad djelovao prema vlastitom nahođenju, često prenoseći svoj manje ili više

ALAN ČAPLAR

ograničen iskustveni autoritet na druge članove. Srećom, dobrom radom Vodičke službe HPS-a, ali i samih društava, te pravilnim odabirom ljudi koji se školuju za vodiče i kojima ukazuje povjerenje za organizacijsko-voditeljske poslove, takvo shvaćanje vodiča sve više postaje iznimka.

Ostalo djelovanje vodiča u planinarskom društvu

Vodič HPS-a stručna je osoba u planinarstvu. Planinarskom društvu vodič može biti koristan i na razne druge načine, kako u vrijeme planiranja godišnjega plana akcija (izleta, tura, pohoda), tako i pri planiranju i izvedbi edukacijskih programa HPS-a što ih društva provode. Vodiči su redovito na raspolaganju na vježbama za članove planinarskog društva. Tako pomažu planinarima da povećaju svoje vještine i znanja, potrebne za sudjelovanje na zahtjevnijim i tehnički složenijim turama.

Vodič nije instruktor pa se razina znanja i vještina koju on može prenositi svodi na onu koja je potrebna članovima skupine da mogu u dovoljnoj mjeri pratiti vođenu turu ili izlet. HPS priređuje posebne programe za osposobljavanje instruktora za razne specijalizirane aktivnosti u planinarstvu.

Od vodiča HPS-a očekuje se, uz članstvo i potporu matičnom planinarskom društvu, aktivan rad u matičnoj stanici planinarskih vodiča, napose kada je riječ o stalnom usavršavanju vještina. Vodiče se ohrabruje da stječu nova znanja i vještine radi povećanja vlastitih sposobnosti i kompetencija. Sve je to vrijedan doprinos sigurnosti planinarenja u udružama članicama HPS-a.

ALAN ČAPLAR

Vježba planinarskih vodiča

Hrvatski planinarski savez
Stanica planinarskih vodiča Šibenik

Traditionalni planinarski
POHOD NA DINARU
najviši vrh Republike Hrvatske
u subotu 28. svibnja 2016.

info: www.hps.hr

kontakt: vodici@hps.hr

početak pohoda u 8 sati u Glavašu - uz organizirano vodstvo vodiča HPS-a

Darko Sakar (1950. – 2016.)

Nakon kratke i teške bolesti, u Zagrebu je 14. ožujka u 67. godini života umro Darko Sakar, planinar, alpinist, gorski spašavatelj, orijentacijst i planinski skijaš. Planinario je već od svoje sedme godine i još kao mladić obišao sve značajnije vrhove u Hrvatskoj i Alpama. Bio je nositelj naziva »alpinist«, sa značkom br. 117.

U Gorsku službu spašavanja PSH-a primljen je 1974., a godinu dana poslije položio je ispit za spašavatelja. Više od dvadeset godina aktivno se bavio gorskim spašavanjem u HGSS-u Stanici Zagreb, sudjelujući u tadašnjim najsloženijim akcijama spašavanja. Bio je jedan od prvih skijaških učitelja u GSS-u s međunarodnom licencom ISIA. Pobjedio je 1972. na poznatom »Velebitaškom spustu« na Sljemenu.

Kao član PD-a »Zagreb-Matica«, sedamdesetih je godina prošlog stoljeća revitalizirao alpinistički odsjek u tom društву. Vrlo se intenzivno bavio alpinizmom. Ispenjao je prvenstvene smjerove u stijenama Dinare, na

Durmitoru i u sjevernoj stijeni Triglava, a s Ivom Grašovcem u 16 je dana u veljači 1973., većinom na skijama, izveo prvo zimsko priječeće Velebita od Prezida do Oltara.

Posebno je bio aktivan u orijentacijskom sportu. Osnovao je prvi orijentacijski klub u Hrvatskoj (»Maksimir«), bio je predsjednik Komisije za orijentaciju Planinarskog saveza Jugoslavije te izbornik reprezentacije. Kad je osnovan

Hrvatski orijentacijski savez, postao je njegovim prvim predsjednikom, a prvi je na ovim prostorima crtao zemljovide prema IOF-ovim standardima.

Uspješno je završio školovanje prve generacije instruktora PSH-a na Fakultetu za fizičku kulturu 1981. u Zagrebu.

U profesionalnoj je karijeri također postigao zapažene rezultate, kao doktor znanosti i redovni profesor na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Branislav Ćelap (1922. – 2016.)

Sjećaju ga se samo stari planinari jer je počeo planinariti u ono davno doba, 1947., kad je nakon rata vlast prvi put dopustila planinarima da osnivaju planinarska društva. Te se godine upisao u Planinarsko društvo »Zagreb« i ostao njegovim članom do posljednjega dana. Bio je potpredsjednik tog društva, pročelnik Komisije za veze s inozemstvom Planinarskog saveza Jugoslavije (PSJ) i Planinarskog saveza Hrvatske (PSH), te potpredsjednik PSH-a 1961. – 1964.

Rođen je u Zagrebu 30. lipnja 1922., a umro 13. ožujka 2016. u 94. godini života. Njegov je život bio vrlo zanimljiv. Branislavov otac Đorđe imao je do Drugoga svjetskog rata poznatu knjižaru »Ćelap« kod HNK-a u Zagrebu, koja se bavila i izdavaštvom; dala je, na primjer, tiskati desetak Nazorovih knjiga. Knjižara mu je 1941., kao Srbinu, oduzeta, a sin Branislav izbjegao je u Beč, gdje je studirao ekonomiju. Poslije rata bio je istovremeno vrlo aktivan na nekoliko kolosijeka. Po uzoru na oca, posvetio se knjižarstvu, radeći od 1947. u izdavačkom

poduzeću »Prosvjeta«, gdje je 1953. postao direktor i na tom položaju ostao mnogo godina. Godine 1951. bio je tajnik Udrženja izdavača i knjižara Hrvatske, a 1956. suorganizator Prvog međunarodnog sajma knjiga u Zagrebu, koji je nakon toga preseljen u Beograd. Bio je vrlo aktivan u vodstvu Srpskoga kulturno-prosvjetnog društva »Prosvjeta« u Zagrebu, kao član nadzornoga i glavnog odbora te kao društveni donator.

Najmiliji mu je hobi bilo planinarstvo, kojemu je posvetio velik dio svoga života, i kao zaljubljenik u

planine i kao planinarski društveni djelatnik. Za svoj je rad u planinarstvu primio 1962. zlatni znak PSJ-a, a 1968. Zlatni znak PSH-a.

Nekoliko je desetljeća poput svjetskog putnika posjećivao planine svijeta u društvu ing. Lote Arh, također istaknute planinarke i članice PD-a »Zagreb«. Nakon umirovljenja preselio se iz Zagreba u Samobor, gdje je doživio duboku starost.

prof. dr. Željko Poljak

Stanko Jurdana (1924. – 2016.)

Nema lošeg vremena, ima samo loših planinara - često je ponavljao dr. Stanko Jurdana u okolnostima kad bi se mnogi, na početku pohoda, kolebali krenuti ili ne. U prirodi dr. Jurdane ova je pouka značila i mnogo više. Značila je hrabrost, odlučnost, odanost ideji, nepokolebljivost, odvažnost, a iznad svega zaljubljenost u planine i planinarstvo.

Stanko Jurdana bio je doktor koji je 1960. kao specijalizirani otorinolaringolog pun volje i znanja, osnovao u Crikvenici Zavod za talasoterapiju, kasnije Thalassotherapiju, u kojoj je proveo cijeli radni vijek. Kroz bolnicu kojoj je bio na čelu, prošlo je tisuće pacijenata iz zemlje i svijeta. Bio je član brojnih domaćih i inozemnih znanstvenih institucija i društava, zbog čega je i putovao po cijelom svijetu. Tiskano mu je više od 60 znanstvenih rada.

Kao predsjednik Planinarskog društva »Strilež« u više mandata, posebnu je brigu vodio o očuvanju baštine, prvenstveno o ratnim brvnarama u Bribirskoj šumi na Kurinu, kako bi što uspješnije pružile mjesto za odmor i utočište planinarima. Poticao je i organizirao markiranje planinarskih putova, održao kontinuitet akcije »Pješačenjem do zdravlja«, uspostavio među planinarima omiljeni zimski uspon na Viševicu i Gljivarski vikend.

U svemu tome nikad nije zapostavljao svoju, kako je i sam govorio, omiljenu Crikvenicu. Sa skupinom istomišljenika osniva Ekološko društvo i Društvo za zaštitu baštine Vinodola, a zapažena je i njegova aktivnost u Društvu Crikveničana. Za to i ostale zasluge za dobrobit Crikvenice gradska mu je uprava 2004. dodijelila nagradu za životno djelo.

Bio je planinar globetrotter. Osim po Europi, planinario je po Africi, Americi, Kanadi, a planinario je i po Kineskom zidu. Predugo bi trajalo nabranjanje svih vrhova u zemlji i inozemstvu koje je pohodio. Nekoliko puta uspeo se na Triglav, a u 77. godini došao je na 2918 metara visok vrh Olimpa u Grčkoj.

Rano je ostao udovac, ali društven kakav je bio, nikad nije bio osamljen. A u njegovom su stanu, tamo negdje iz nevidljivog kuta kao zvučna kulisa dopirali zvuci klasične glazbe. I kad je već bio u poznim godinama, nije želio propustiti ni jednu glazbenu, kazališnu ili neku drugu kulturnu priredbu pa je zbog toga nerijetko znao u jednom danu otputovati u Zagreb i vratiti se.

Tu svoju sklonost glazbi zaživio je još u mladenačkoj dobi kad je prvi puta u ruke uzeo violinu koju je nerijetko nosio i na planinarske pohode razveseljavajući svoje planinare u opuštajućim trenutcima. Za njega planinarstvo nije bilo samo odlazak u planine da bi se pješačilo i penjalo visoko. Usput uvijek treba i učiti, promatrati prirodu, otkrivati novo...

Za desetogodišnjicu PD-a Strilež potaknuo je aktivnosti na istraživanju povijesti planinarstva na području Crikvenice. Detalijist, čovjek koji je neprestano skupljao zanimljivosti o krajevinama koje je posjećivao, svoje je znanje bez zadrške širio dalje. U vrijeme kad se do informacija nije moglo doći jednim klikom na računalu, prenosio je svoja znanja prijateljima, planinarima. Tko zna bi li mnogi ikad čuli priču o Pisanom kamenu na sjevernom Velebitu, mjestu gdje u gustoj šumi, gdje to nitko ne bi očekivao, na velikoj stijeni odolijeva vremenu i nevremenu dvije tisuće godina star uklesani tekst na latinskom – sporazum o pravima korištenja izvorske vode između dva plemena Japoda koja su tu još živjela i po dolasku Rimljana? Ili o drevnom stablu, prastaroj lipi skrivenoj u malom Slumu iznad Buzeta? To su tek neki od nebrojnih primjera koje je Jurdana otkrivaо planinarima Strileža.

Takav je bio magistar znanosti dr. Stanko Jurdana vrsni stručnjak, strastveni planinar. Tiho, tiše nego što je živio, na samom početku nove 2016. godine napustio je zauvijek svoje planinare, svoje brojne prijatelje i svoju dragu Crikvenicu u kojoj je ostavio neizbrisiv trag.

Durđica Ivančić Dusper

Mato Mitrović (1924. – 2015.)

Orahovici je u zadnjim danima 2015. potresla vijest o smrti Mate Mitrovića, planinara i čovjeka koji je bio začetnik i inicijator mnogih udruga, kulturnih i turističkih organizacija i događaja.

Mato Mitrović rođen je u Lukaču pokraj Vetova 3. srpnja 1924. Oduvijek je bio zaljubljenik u prirodu, živio je s prirodom i za nju. Kao mladić radio je u poljoprivrednoj školi u Brezovici pokraj Zagreba, a potom i Poljoprivrednom dobru Trenkovo gdje se i oženio suprugom Pavicom. U Orahovicu je došao u vrijeme kada je na tom području tražen stručni kadar u školama. Ponajprije je, a bilo je to 1955. godine, radio u Poljoprivrednom dobru Blata kod Šljivoševaca, a te godine dobio je i kćer Vesnu. Potom se zaposlio u Poljoprivrednoj zadruzi Feričanci, a zatim u Poljoprivrednoj zadruzi Orahovica. Počeo je raditi i kao učitelj botanike i zoologije u orahovačkoj osnovnoj školi.

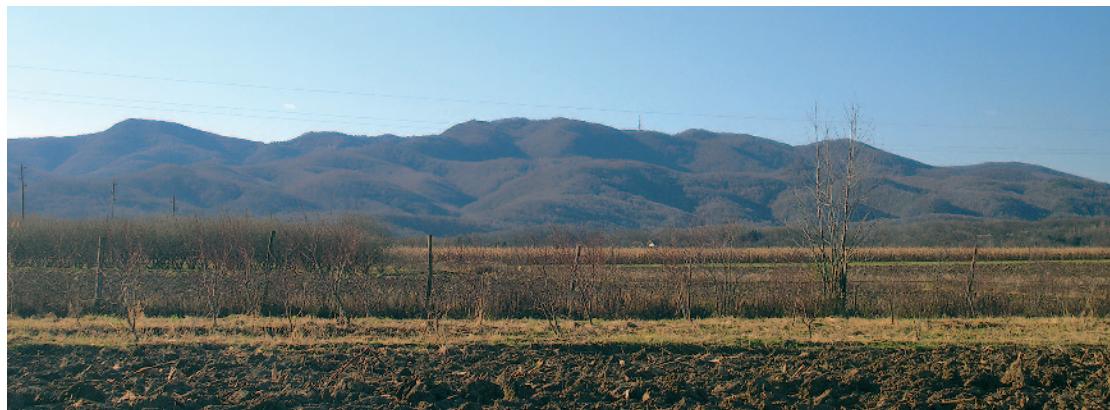
Mitrović je bio čovjek kojeg su svi Orahovčani voljeli. Samozatajan, ali marljiv, radišan i prebogat znanjem. Kao učitelj botanike zazelenio je brdo Albus iznad Orahovice modernim i kvalitetnim zelenim površinama. Prvi je posadio zeleni silvanac na brdima iznad Orahovice. Uza sve to stigao je još i bilježiti crtice u Orahovici i postao kroničar Orahovice. Bio je i prvi dopisnik Glasa Slavonije iz Orahovice pa potom i vanjski suradnik Radio Orahovice. Stanovnici Orahovice zvali su ga Mali Mato. Bio je začetnik i jedan od prvih članova Matice hrvatske, Ogranka Orahovica u vrijeme Hrvatskog proljeća 1970./71. Kao tajnik Ogranka

Matice hrvatske u Orahovici ostavio je dubok trag u razvoju Ogranka.

Bio je suosnivač PD-a »Prigorac« u Zagrebu 1948., a zatim član PDS-a »Velebit« i HPD-a »Sokolovac«. Velik doprinos dao je slavonskom planinarstvu kao jedan od osnivača HPD-a »Orahovica«. Bio je predsjednik, tajnik, potpredsjednik, organizator brojnih društvenih i međudruštvenih djelatnosti. U orahovičkom je društvu pokrenuo sekciju skijanja te je sa svojim prijateljima iz te sekcije organizirao prvenstvo Hrvatske u skijaškom trčanju u Orahovici. Uspeo se na gotovo sve najviše europske vrhove, a znao se otisnuti i na svjetske. Mnoge mlade planinare vodio je po Papuku i Krndiji i usadio im planinarstvo i ljubav prema prirodi. Zahvaljujući njegovom djelovanju PD »Orahovica« uvrstio se među najaktivnija društva u Hrvatskoj po broju članova, raznolikosti društvenog rada i osobito angažiranjem mladih. Zlatni znak HPS-a primio je 1967., a 1993. nagrađen je plaketom HPS-a.

Turizam je posebna priča u životu Mate Mitrovića. Oduvijek se ponosio ljepotama svoje Orahovice i predstavljao ih gdje god bi pošao. U svojem gradu Mitrović je bio jedan od začetnika Cvjetnog korza iz čega je izraslo današnje Orahovačko proljeće. Kada je on objašnjavao prirodu to je bila zapravo priča o životu. U jednom čovjeku imali smo učitelja, oca i prijatelja. On je jedan od onih kojima će Orahovica vječno biti dužna.

Vladimir Grgurić

Sjeverna strana Krndije

Zimski alpinistički kamp Cogne 2016.

Sedam je oduvijek bio sretan broj... Tako nekako počinje i reklama za »sedmicu lota«. Nakon zimskoga alpinističkoga kampa Cogne u Italiji i nas se sedmero sudionika iz Hrvatske osjećalo poput dobitnika na lotu.

Komisija za alpinizam Hrvatskoga planinarskog saveza svake zime organizira zimske alpinističke kampove, radi druženja, edukacije i razmjene iskustava među alpinistima iz raznih hrvatskih alpinističkih klubova i odsjeka. U protekle dvije godine kampovi su se održavali na Prenju u Hercegovini, no zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta i kratkog trajanja, bili su, nažalost, poluuspješni.

Ove su se zime u pozivu za sudjelovanje u zimskom kampu tražili i određeni uvjeti u pogledu poznavanja zimskih penjačkih tehnika i sve je u startu »mirisalo« na ozbiljan pristup. Kad se tome pridoda i sedmodnevni boravak u Nacionalnom parku Bare de Écrins u Francuskoj, najava je zaista zvučala obećavajuće.

Nažalost, pomno proučavane vremenske prognoze, koje su pratili i analizirali i organizatori i zainteresirani kandidati, selile su nas iz dana u dan diljem Europe. Počeli smo Francuskom, nastavili Austrijom, malo i Slovenijom, da bi izbor nakraju pao na Italiju. Bilo je teško u posljednji trenutak naći smještaj blizu mjesta Cogne na ulazu u ledene doline nacionalnog parka Grand Paradiso. »Gnijezdo« smo pronašli u malom skijaškom mjestu Pili, udaljenom 20 kilometara od Aoste.

Toga prvog jutra probijao se kombi HPS-a kroz snježan i maglovit Gorski kotar i s malim zakašnjenjem

ŽELJKO BOCKOVAC

Sudionici zimskog alpinističkog kampa Cogne 2016.

ŽELJKO BOCKOVAC

Franjo Udović u smjeru Lillaz gully

stigao na mjesto okupljanja – »Vrata Jadrana«, iznad Rijeke. »Dolaskom Hrvata na more«, uz razne vrste kava i čajeva, Prigorci, Zagorci, Ličani, Dalmatinci i Istrani ubrzo su bili povezani zajedničkim fiskalnim računom. Putovanje smo nastavili slovenskim stazicama, mudro izbjegavajući plaćanje vinjete. Italijom »plovimo« po autocesti i uz nekoliko odmora stižemo do Aoste te malo upoznajemo grad i kupujemo namirnice.

U večernjim satima stižemo u apartmane Pile na 1800 metara. Klan Mc Fiume: Đana, Davor i Franjo, smješta se u manji apartman, a »ostatak Hrvatske« – Dragec, Rene, Petar (čitaj: Pedro) i ja – u veći. Ni navečer ne gubimo vrijeme: već se prave planovi, proučavaju vodiči i dogovaraju navezi, tako da smo sljedećih dana uglavnom djelovali u sastavu Đana – Davor, Dragec – Petar i Rene – Franjo – Bocko.

Uglavnom, svako bi nam jutro počelo jednako, ustajanjem prije talijanskih pekara i komunalaca te Dragecovim iritantnim alarmom u 5 sati. Doručak bi obično bile neke žitarice, pahuljice, hrana za ptice i slično. Slijedila bi 45-minutna vožnja prema Aosti i

ŽELJKO BOCKOVAC

penjanje u susjednu dolinu u nacionalnom parku. U Cogne bismo stigli uglavnom oko 7 sati, a u ledenim slapovima iznad doline već bi se vidjeli navezi penjača kako strpljivo čekaju svoj red podno slapa. Jutarnje nam temperature nisu baš išle na ruku jer bi za tu vrstu alpinizma (penjanje po zaledenim slapovima) temperature trebale biti znatno niže. Kretale su se oko minus 4 °C, oko podneva podigle bi se do ništice, da bi u popodnevni satima narasle i do plus 3 °C.

Ipak, sljedećih je dana bilo sunčano i zaista smo uživali u penjanju i ljepoti zastrašujućih ledenih struktura. Birali smo sjeverne strane doline, tj. strane s najmanje sunca, kao i brojni drugi penjači, jer je u većini alpskih središta vladala »kriza« zaledenih slapova. Svakodnevno su se u više ledenih kuloara mogli čuti hrvatski povici: »Đana, pazi led...«, »Bocko, ispala ti dereza...« ili »Pedro, vuci uže!«

Cetvrti su dan Dragec, Rene, Đana i Davor otišli na skijašku turu po neuređenim padinama skijaškoga središta oko Pile. Vrh Pointe Valletta (3090 m) i njegova sjeverozapadna strana bili su izazovan cilj za Renea i Drageca, koji su taj vrh uspješno ispenjali te se vratili u dolinu skijaškim spustom.

Koliko smo god uživali u penjanju po slapovima i boravku u prirodi, toliko nam je bilo zabavno krajem dana. Već su se u kombiju prepričavale dogodovštine i pokazivale snimke u fotoaparatima. Večera bi ujedno bila i ručak; sarma, grah i kiseli kupus sa suhim mesom (smrznuti i preneseni preko granice) bili su jedina poveznica s domovinom i prisjećanje na nju. Nakon večere apartman bi se transformirao u »Kino Lisac«. S pomoću »frendova« i ledenih klinova rasteglo bi se veliko bijelo platno, upalio projektor i gledali bi se filmovi raznih sadržaja (neki i po više puta). Smijeh, pivo i vino bili su dobar recept pa nitko nije imao poteškoća s nesanicom.

Vremensko-penjački skor na kraju kampa stvarno nam je bio naklonjen jer šest od šest (čitaj: penjali smo se svaki dan) zaista nitko od nas nijeочекivao.

Velika hvala pročelnici Miji i njenom zamjeniku Saši na logistici i potpori te HPS-u na kombiju i finansijskoj pomoći. Šest predivnih dana, šest novih prijatelja, mnogo novog iskustva i znanja, upoznavanje jedne nove destinacije. Trebam li još što dodati da ne biste sumnjali u moj odgovor na pitanje hoću li ići na zimski kamp i nagodinu?

Željko Bockovac

Tijekom alpinističkog logora »Cogne 2016« od 20. do 27. veljače ispenjani su sljedeći smjerovi:

DOLINA VALEILLE:

- Pattinaggio Artistico, III/3, 180 m, Đana Petrović i Davor Matošević, Franjo Udović, Željko Bockovac i Rene Lisac, Petar Kasum i Dragan Dragičević

- Lillaz Gully, III/3 M, 200 m, Đana Petrović i Davor Matošević, Frano Udović, Željko Bockovac i Rene Lisac, Petar Kasum i Dragan Dragičević
- Hard Ice in The Rock, III/4 M, 300 m, Petar Kasum i Dragan Dragičević
- E Tutto Relativo, III/4+, 180 m, Đana Petrović i Davor Matošević, Frano Udović i Rene Lisac, Petar Kasum i Dragan Dragičević
- Tuborg, III/4-5, 200 m, Rene Lisac, Frano Udović i Željko Bockovac
- Lau Bij, II/5, 80 m, Rene Lisac i Frano Udović

DOLINA VALNONTEY:

- Cascata di Patri, III/3, 250 m, Đana Petrović i Davor Matošević, Frano Udović, Željko Bockovac i Rene Lisac, Petar Kasum i Dragan Dragičević
- Acheronte, III/3, 300 m, Frano Udović i Petar Kasum

POINTE VALLETTA (3090 m), sjeverozapadna stijena:

- Direktna grapa, 70°, M, 250 m, Rene Lisac i Dragan Dragičević
- Lijeva grapa, 45°, S3/4, 300 m, Rene Lisac i Dragan Dragičević

Željko Bockovac

ŽELJKO BOCKOVAC

ŽELJKO BOCKOVAC

Skijaški prilaz i alpinistički uspon na Pointe Vallettu

PENJAČKI VODIČI • KARTE • POSTERI

Autor: Boris Čujic

PAKLENICA
Penjački vodič

288 stranica • Format: 12,5 x 21 cm

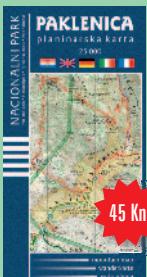
Autor: Boris Čujic

CROATIA
Penjački vodič

544 stranice • Format: 12,5 x 21 cm

NP PAKLENICA - Planinarska karta

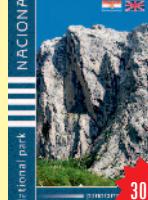
Format: 90 x 70 cm

POSTER

30 Kn

Karta u kartonskom tuljcu. Format: 90 x 70 cm

Format: 60 x 42 cm

PAKLENICA Anića kuk - Panoramska karta
Najpopularniji penjački smjerovi

POSTER u kartonskom tuljcu.

30 Kn

PAKLENICA Anića kuk POSTER

25 Kn

Divoke Životinje POSTER

25 Kn

Format: 68 x 48 cm POSTERI u kartonskom tuljcu. Format: 68 x 48 cm

Astroida^{d.o.o.}

www.astroida.hr
astroida@astroida.hr

HR • 10000 ZAGREB • Bribirska 37
Tel./Fax: +385 (0)1 3026-910

ŠALJEMO POUZEĆEM !

PRODAJNA MJESTA:
HPS, Iglu šport, Vrhunac, NP Paklenica

Otvara se planinarska kuća na Visočici

Svestrane aktivnosti PD-a »Željezničar« iz Gospića učinile su to društvo jednom od najaktivnijih i najorganiziranijih udruga u Ličko-senjskoj županiji. U svojem izvješću o radu Društva u 2015. godini, koje je podnio na godišnjoj skupštini, predsjednik Društva Tomislav Rukavina istaknuo je radne akcije gradnje planinarske kuće na Visočici. U njima je sudjelovalo više od 50 članova društva te brojni drugi građani Gospića. Veliku potporu »željezničarima« pružio je Grad Gospic, koji svoju priliku vidi u razvoju turizma na tom dijelu Velebita.

Osim o gradnji kuće na Visočici, u kojoj će moći prenoći oko 25 planinara, PD »Željezničar« skrbi se i o planinarskoj kući »Vila Velebita« na Baškim Oštarijama. U njezino se održavanje ulazu zatna financijska sredstva i dobrovoljni rad, što mogu samo pravi entuzijasti, kao što su planinari. Tu je još i »Kugina kuća«, koju Društvo održava uglavnom zbog planinara iz cijele Hrvatske.

Među ostalim aktivnostima u 2015. najvažnije su organiziranje speleološke škole, sudjelovanje na brojnim izletima i manifestacijama, školovanje kadrova i markiranje staza. U planu za 2016. posebno mjesto zauzima otvorenje kuće na Visočici, gradnja stalno otvorenog skloništa uz planinarsku kuću i sanitarnog čvora te obnova krovista kuće »Vila Velebita«. Planirano je i daljnje školovanje kadrova te jačanje aktivnosti podružnice u Perušiću.

Članovi su na kraju skupštine prihvatali ambiciozan plan rada i finansijski plan u iznosu od oko 100.000 kuna. Otvorene kuće na Visočici bit će povijesni dan za gospičko planinarstvo, a organizirati će se u povodu obilježavanja Dana Društva 1. srpnja, uz bogat prigodni program. To će ujedno biti i obilježavanje 118. obljetnice prvog organiziranog uspona Gospićana na Visočicu. Nova planinarska kuća sagrađena je tridesetak metara

Planinarska kuća na Visočici

od nekadašnjega Gojtanova doma, na nadmorskoj visini od 1430 metara. Ima veliku blagovaonicu i spavaču sobu u donjem dijelu te dvije prostorije za noćenje u gornjem dijelu. Cisterna za vodu također će se rekonstruirati do otvorenja. Uza samu kuću sagraditi će se i sklonište, koje će zbog teže dostupnosti toga dijela Velebita i radi mogućnosti sklanjanja planinara u slučaju lošeg vremena biti stalno otvoreno. Planirano je da u srpnju i kolovozu članovi Društva dežuraju u novoj kući.

Na kraju skupštine mnogi su planinari iznijeli konstruktivne prijedloge. Kvalitetan način rada Društva očituje se u suradnji svih njegovih članova. Kada se udruže iskustvo starijih i ambicioznost mladih planinara, uspjesi ne mogu izostati.

Tomislav Čanić

Projekt »MeteoDinara«

U utorak 15. ožujka u splitskoj je stanici HGSS-a predstavljen projekt »MeteoDinara«, u kojem ravnopravno sudjeluje šest partnera: HGSS Stanica Split, Crometeo, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Splitsko-dalmatinske županije, splitski FESB, Planinarska udruga »Dinaridi« i Chain Technology.

Riječ je o projektu postavljanja automatske meteoroške postaje i nekoliko nadzornih kamera na najviše smještenom planinarskom objektu u Hrvatskoj, planinarskoj kući »Pume« na Dinari (1630 m). Meteorološki podaci s te lokacije bit će besplatno dostupni na internetu, i to u realnom vremenu, a zahvaljujući panoramskim kamerama korisnici će moći uživati u sjajnom vidiku s planine, koji seže od Perućkoga jezera, preko Svilaje, sve do srednjodalmatinskih otoka, a za idealna vremena i do vrhova Apnenika.

Skupština PD-a »Željezničar« iz Gospića

Planinarsko sklonište »Pume« na Velikoj Duvjakuši prošle zime

Zbog velike nadmorske visine i nepogodnih vremenskih uvjeta, za realizaciju projekta potrebni su posebno prilagođena oprema i uredaji. Kamere za video nadzor objekta mogu podnijeti vrlo niske temperature zraka, a omogućavaju pregled od 360 stupnjeva, što je idealno za nadzor i promatranje okoline. Pristup internetu bit će omogućen satelitskom vezom koja se neće prekidati ni u teškim vremenskim uvjetima. Pouzdana internetska veza omogućit će i da se podatci meteorološke stanice stalno ažuriraju. Podaci s te lokacije postat će sastavni dio mreže automatskih meteopostaja www.pljusak.com.

Puštanje meteopostaje i kamera u rad planira se za 25. lipnja 2016., na 22. obljetnicu pogibije 31 pripadnika »Puma« na Dinari, na Velikoj Duvjakuši. Uz prigodan program bit će upriličena i izložba fotografija »Vrijeme i planine«.

Svi sudionici projekta svoje znanje, vrijeme i rad dragovoljno i besplatno daju za opće dobro. Iako projekt ispunjava sve uvjete za to, njegovi ga nositelji nisu prijavljivali na natječaje jer se njime želi razviti duh suradnje, zajedništva i volonterstva. Novac potreban za ostvarenje projekta planira se, među ostalim, prikupiti i donacijama građana i pravnih osoba. Donirati se može na podračun HGSS-a Stanice Split IBAN HR8823300031552862874. U znak zahvalnosti, svi koji doniraju više od 250 kuna dobit će od organizatora u roku od 30 dana razvijenu fotografiju nekog od tridesetak renomiranih hrvatskih fotografa koji su svoje radove poklonili u korist ovog projekta. Ti će donatori svoju fotografiju moći odabrati na facebook stranici projekta, a koju su fotografiju odabrali dojaviti će organizatoru e-mailom na adresu meteo.dinara2016@gmail.com.

Darko Gavrić

Skupština HPD-a »Sokolovac«

HPD »Sokolovac« iz Požege održao je 20. veljače 2016. u prostorijama planinarske kuće »Lapjak« u Velikoj redovno godišnju skupštinu. »Sokolovac« je jedna od najstarijih požeških udružica, a okuplja gotovo 200 članova.

Lanska se godina pokazala vrlo uspješnom. Planinarsku školu završilo je 28 planinara i ljubitelja prirode. Zahvaljujući velikim pomacima u organiziranju poslova i vođenju Društva, povećala se aktivnost članova, a pojedinci i skupine podijelili su poslove prema sposobnostima, idejama i volji. Osobito smo ponosni na počasnog predsjednika HPD-a »Sokolovac« Antuna Lovrića koji je u 2015. primio priznanje za životno djelo Grada Požege te najviše priznanje Slavonskoga planinarskog saveza »Đuro Pilar« za naročite uspjehe pojedinca u razvitku planinarstva na području Slavonije. Priznanje »Đuro Pilar« za 2016. dobio je dugogodišnji član »Sokolovca« dr. Josip Garilović.

Dva su člana stekla naziv vodiča, a dvojica naziv markacista, što je veoma važno zbog brojnosti članova Društva i za organiziranje izleta. Društvo je vrlo aktivno u praćenju događanja u gradu, a također i u obilježavanju važnih datuma vezanih uz planinarstvo. Tako smo sudjelovali u manifestaciji »Požega – zdravi grad«, a u okviru »Aurea-festa« organiziran je izlet za planinare i goste grada prema Veličkom gradu. Obilježili smo Međunarodni dan planinara, a upriličili smo i Susret planinara, pjesnika i slikara na Sovskom jezeru. Organizirali smo razne prezentacije i radionice, poput »Land art radionice« na Vrhovačkom gradu. Veličko zanimanje izazvali predavanje i radionica o samoniklom bilju, a imali smo i terensku nastavu. Iz godine u godinu

sve je bolja povezanost i suradnja s osnovnim školama Požeško-slavonske županije. Tradicionalno smo obilježili i Međunarodni tjedan mobilnosti te organizirali terensku nastavu markiranja s malim planinarima.

Nakon nekoliko godina HPD »Sokolovac« ponovno ima Kroniku društva, koja je službeno predstavljena na redovnoj skupštini. U Kronici se na jednome mjestu bilježe sva događanja u Društvu tijekom godine. Na 117 stranica, uz 225 fotografija, mogu se u obliku malih priča pročitati opisi naših 30 izleta, 19 raznih događanja i četiri radnih akcija. Društvo raspolaže kućicom i skloništem na Trišnjici, planinarskom kućom »Lapjak« i Planinarskim klubom u središtu Požege.

Ova je godina već donijela neke nove aktivnosti. Osnovana je kreativna skupina »Sokolice«. Cilj je okupiti sve one koji žele izrađivati razne suvenire i time dati svoj doprinos promociji Društva. Prva aktivnost bila je izrada »kreativnog jaglaca« uoči tradicionalne manifestacije »Papučki jaglaci«, održane 13. ožujka. U planu je edukativna radionica pod nazivom »Nije duh, nego puh – planinarska priča u PLAK-u«, koja bi privukla osnovnoškolce u naš klub radi razvijanja ljubavi prema planinarstvu i prirodi.

Na Skupštini je članovima Društva dodijeljeno devet priznanja HPD-a »Sokolovac« Požega i osam priznanja HPS-a. Zlatni znak HPS-a primili su Helena

Faller, Damir Matoković, Vesna Matoković i Stjepan Galić, srebrni znak Danica Tomljanović, a brončanim znakovima nagrađeni su Darko Majski, Silvio Adžić i Ana Pirović. Priznanja HPD-a »Sokolovac« dobili su Kristina Devčić, Damir Devčić, Dragan Davidović, Tomislav Pločkinić, Ivan Šumiga, Snježana Poljak, Višeslav Turković i Darko Majski, a plaketu »Stjepan Lovrić – Stip«, najviše priznanje za osobit doprinos radu Društva, dobio je Zdenko Miletić.

Skupština se nastavila u opuštenom ugodaju, uz večeru i glazbenu skupinu »Ritam band«. Veselje i pjesma neizostavan su dio svih planinarskih druženja. I ovo izvješće završavam citatom Matka Peića: »Požežanin je ravničar. Bez sumnje. Ali, Požežanin je i goršak. Jedna od glavnih zabava je planinarenje. Bilo bi dobro da mu se pridružiš.«

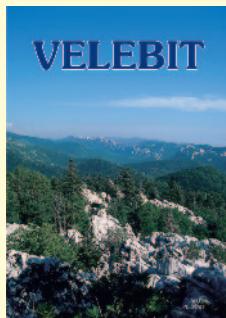
Snježana Poljak

Osječka »Dumina« na Papučkim jaglacima

Tri autobusa puna djece i mladeži uputila su se u nedjelju 13. ožujka u Veliku na 34. Papučke jaglace. Autobuse su popunili najmlađi članovi PD-a »Zanatlija« iz Osijeka, organizirani u planinarskoj skupini »Dumina«.

Lanske su godine u slavonskom planinarstvu obilježene dvije važne obljetnice: 120 godina

PREKO 60% POPUSTA !!!

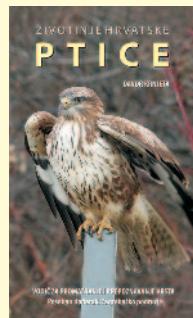

VELEBIT

Autor: Ante Pelivan

- fotomonografija
- bogato ilustrirana u boji
- format 30 x 21 cm
- 194 stranice
- tvrdi uvez

CJENA: 190,00 kn

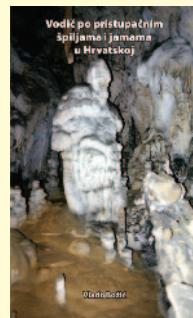

PTICE

Autor: Davor Krnjeta

- format 20,5 x 12 cm
- 350 fotografija u boji
- 360 stranica
- tvrdi uvez

CJENA: 260,00 kn

VODIĆ PO PRISTUPAČNIM

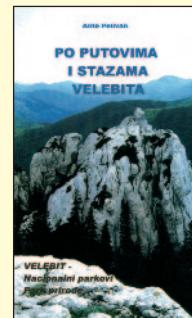
ŠPILJAMA I JAMAMA U

HRVATSKOJ

Autor: Vlado Božići

- bogato ilustrirani vodič
- format 21 x 12,5 cm
- 300 stranica
- tvrdi uvez

CJENA: 210,00 kn

PO PUTOVIMA I STAZAMA

VELEBITA

Autor: Ante Pelivan

- bogato ilustrirani vodič
- format 21 x 12,5 cm
- 240 stranica
- meki uvez

CJENA: 60,00 kn

ZRMANJA, KRKA, CETINA

i njihovi pritoci

Autor: Ante Pelivan

- bogato ilustrirani vodič
- format 21 x 12,5 cm
- 192 stranice
- meki uvez

CJENA: 60,00 kn

Ukupna cijena za svih 5 knjiga je 780,00 kn

Sadašnja AKCIJSKA cijena je 290,00 kn

Knjige se prodaju samo u kompletu, a ne pojedinačno.

(poštarnica uključena u cijenu)

EKOLOŠKI GLASNIK d.o.o.

Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica
Tel. 01/621 88 72, Fax: 01/6234-058

e-mail: ekoloski.glasnik@zg.t-com.hr
ekoloski.glasnik@gmail.com

Mladi Osječani na Papučkim jaglacima

KSENJIA VILIĆ

planinarstva u Slavoniji i 45. obljetnica PD-a »Zanatlija« iz Osijeka. No ipak, 2015. godinu u PD-u »Zanatlija« obilježio je velik interes i uključivanje djece i mlađeži u planinarske aktivnosti društva. Istaknute su uloge u povezivanju triju osječkih škola s planinarskom udružom imale profesorice koje su ujedno i aktivne planinarke: Tihana Pavičić iz 2. gimnazije, Jela Knežević iz 1. gimnazije i Ksenija Vilić iz OŠ Franje Krežme.

Tijekom godine društvo je skloplilo sporazume o suradnji s navedenim školama te u okviru godišnjega plana izleta planiralo izlete namijenjene i prilagođene djeci i mlađeži. U proteklom je razdoblju održano pet takvih izleta, na Papuk, Dilj i Krndiju. Budući da su od samoga početka djeca i mlađež pokazali veliko zanimanje, osnovana je u okviru društva planinarska skupina za djecu i mlađež. Skupina je nazvana »Dumina«. To je stara osječka riječ koja je oduvijek značila dobru foru i dobru zabavu.

Od lanske školske godine u OŠ Franje Krežme planinarska skupina djeluje i kao izvannastavna aktivnost. Njezina je voditeljica učiteljica Ksenija Vilić, koja na satima planinarstva s učenicima vježba snalaženje u prostoru s pomoću kompasa, osnove pružanja prve pomoći, podučava ih o sigurnom kretanju i ekološkom ponašanju u prirodi te o drugim sadržajima iz programa Male planinarske škole. Osječki učenici tako uče o Panonskom moru, istražuju životinje koje su u davnini živjele na tim prostorima i pripremaju izložbu o tome za Dan škole. Naučili su da je Papuk tada bio otok na kojem se i danas mogu naći okamenjeni dokazi za to. Koliko nam je poznato, OŠ Franje Krežme jedina je škola u regiji koja ima planinarstvo kao redovitu izvannastavnu aktivnost.

Radi promicanja planinarstva među srednjoškolcima, kao zdravog načina života, PD »Zanatlija« organizira je u obje uključene gimnazije predavanja mладога

zagrebačkog planinara Mateja Perkova. Gimnazijalci su mogli čuti i vidjeti mnogo o njegovim planinarskim pustolovinama. Održana su i predstavljanja planinarskih aktivnosti u Slavoniji u suradnji s osječkim članovima HGSS-a. Izkusni članovi planinarskog društva prezentirali su vrste i namjene osnovne planinarske opreme.

Izletom na tradicionalnu planinarsku manifestaciju »Papučki jaglaci« željelo se mladim planinarima pokazati da su i oni dio velike planinarske obitelji. Unatoč kiši, na Papučkim su jaglacima brojku od 1500 upotpunili i članovi planinarske skupine »Dumina«. Izletu se priključilo čak 90 učenika OŠ Franje Krežme, sa članovima obitelji, koji su također poželjeli doživjeti avanturu planinarenja, te četrdesetak srednjoškolaca. Svi su željeli vidjeti stari Velički grad i upoznati Tauberove stijene. Zbog tako velikog odaziva, vodiči iz PD-a »Zanatlija« zatražili su dodatnu potporu HGSS Stanica Osijek i

Dugačka vesela kolona na usponu na Velički grad

Odmor na Lapjaku

Požega, čiji su se članovi rado odazvali i pridonijeli uspjehu izleta.

Kiša koja je padala od jutra, valjda zadivljena voljom novopečenih planinara, odustala je od padanja taman na početku njihova uspona. Duga, nepregledna kolona krenula je na polusatni uspon do ruševina staroga grada po mokrom lišću koristeći se otpalim granama kao priručnim planinarskim štapovima. Uz malo smijeha, uzdisanja i klizanja, svi su se popeli i radosno fotografirali među višestoljetnim ostacima grada. Nastavak puta postao je izazovniji kada se na stazi pojavilo prvo kamenje Tauberovih stijena. Kolona je utihnula, čuo se poneki uzdah, na ponekom licu očitavala se i zabrinutost: »Hoću li ja to moći?« Sa svakim novim korakom brige su se otapale i prepustale mjesto uživanju u izazovu i maglovitim pogledima na Veliku, skrivenu u oblacima. Uz improvizirane, priručne rukohvate (gelendere), sigurne ruke članova HGSS-a i pomoć iskusnih planinara svi su mladi planinari sigurno prešli stijene. Na krilima adrenalina i ponosa »osvojili« su i vrh Lapjak, na kojem su mnogi udarili prvi žig u svoje prve planinarske dnevниke. Poslije je sve bilo lako. Uz veselje i radost zadovoljna se kolona spustila na veličke livade uz potok Dubočanku. Tamo su uživali u odmoru, okrjepi i igri ragbijna na velikoj travnatoj površini. Bilo je tu i dovoljno mjesta za zajedničku, »obiteljsku« fotografiju sa zastavom Društva.

Pri dolasku do planinarske kuće »Lapjak« ponosna je skupina u čudu promatrala brojne planinare okupljene oko doma, ali ubrzo se stopila s ostalima u zajedničkom veselju i zabavi: netko plesom, netko grahom i langošicama, a netko igrom po obližnjim padinama Papuka i izgradnjom svoga prvog skloništa (bivka) od prikupljenih grana. Vrijeme za povratak doletjelo je u hipu. Razdragni, umorni, veseli, ponosni i nepokisli planinari složno su zaključili: bio je to odličan izlet i svi jedva čekaju sljedeći. Za koji će se dan svi uvjeriti u istinitost poznate planinarske izreke: umor nestaje, a zadovoljstvo ostaje!

Ksenija Vilić

Premužićevom stazom u jednom danu

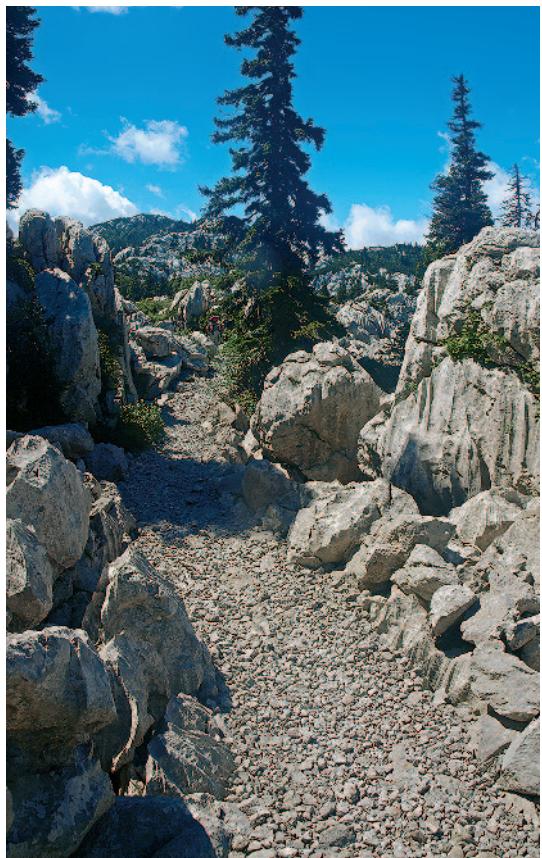
Planinarski pohod »Premužićevom stazom u jednom danu« ove će se godine održati u subotu 21. svibnja. Zanimanje planinara za tu izazovnu i napornu turu sve je veće pa se očekuje pedesetak sudionika. Organizator je HPU »Prpa« iz Baških Oštarija.

Pohod počinje u 5 sati ispred doma na Zavižanu, gdje je dogovoreno noćenje. Treba proći cijelu »Premužićku«, a zatim označenom stazom doći do planinarskog doma »Prpa« na Baškim Oštarijama. Slijedi dodjela priznanja s upisanim vremenom hoda, dodjela prigodnih majica i večera. U nedjelju ujutro vozače čeka prijevoz do Zavižana. Obavijesti i prijave primaju se na telefon 098/854-878.

U kolovozu 2014. najbrži su trkači prešli cijelu stazu za 7 sati i 30 minuta, a 2015. dvojica trkača stigla su za 6 sati i 20 minuta.

Premužićeva je staza lani obnavljana u dužini od dvadesetak kilometara, ali je novcem koji je bio namijenjen za njenu obnovu (350.000 eura) učinjeno premalo pa i ovim pohodom želimo popularizirati i proširiti svijest o važnosti te prekrasne velebitske planinarske staze.

Vlado Prpić

Premužićeva staza u Rožanskim kukovima

Obilježen Dan planinara grada Karlovca

Karlovački planinari i njihovi gosti u nedjelju 10. travnja obilježili su pješačkim pohodom do planinarske kuće »Ivanova hiža« u Priselicima Dan planinara grada Karlovca. Pokrovitelj i inicijator obilježavanja bio je Planinarski savez grada Karlovca.

Do planinarske kuće kojom upravlja HPD »Martinšćak« planinari su tijekom prijepodneva dopješačili u dvije skupine. Prvi su prešli put od karlovačke četvrti Dubovac, preko Hrnetića i Velike Jelse do crkvice Sveta Margareta, gdje im se pridružila druga skupina planinara. Kod »Ivanove hiže« okupilo se stotinjak planinara iz PD-a »Melnica« iz Slunja, PD-a »Karlovac«, PD-a »Karlovačka zvjezda«, HPD-a »Vinica« iz Duge Rese, PD-a »Dubovac« i HPD-a »Martinšćak«. Dan planinara obilježili su svi naraštaji planinara, od onih s višedesetljetnim »stažem« do planinarskog podmlatka.

Domaćini iz HPD »Martinšćak« priredili su ručak za sve sudionike pohoda, a slavljeničko druženje potrajal je do kasnih poslijepodnevnih sati. Goran Majetić

Dani planinara Dalmacije na Visu

Za vikend 9. i 10. travnja 2016. održani su na otoku Visu Dani planinara Dalmacije. Organizatori su bili HPD »Hum« iz Visa i Planinarski savez Županije splitsko-dalmatinske. Usprkos lošem vremenu, vikendu sunca i kiše, lijepog druženja i neuobičajenog predsezonskog šušura, na skupu se okupilo više od 700 planinara iz raznih društava iz Hrvatske, BiH i Slovenije, a najbrojniji su bili planinari iz HPD-a Vitez. Uza zvuke Viške limene glazbe plesalo se i pjevalo, te su se služila viška jela i pića.

Planinari su počeli pristizati već u petak poslijepodne. U subotu su nakon kratkog razgleda jezgre grada Visa organizirane planinarske ture uz vodstvo domaćih vodiča. Jedna skupina išla je do Podšipja preko planinarske kuće »Sveti Andrija«, a druga preko Vele glave. Svečanost otvaranja započela je 20:30 sati. Nakon himne nazočnima su se obratili gradonačelnici Visa i Komiže Ivo Radica i Tonka Ivičević, te predsjednik HPD-a »Hum« Željko Arnautović. Dane planinara Dalmacije, simbolično je otvorio predsjednik Planinarskog saveza Županije splitsko-dalmatinske Filip Balić, zaželjevši svim planinarima ugodan boravak na Visu. Ugodan boravak i dobro druženje, prisutnima je zaželio i pučki pjesnik Tonko Božanić. Zabava uz glazbu viških glazbenika potrajala je do sitnih jutarnjih sati.

U nedjeljno jutro Vis je osvanuo okupan u suncu. Okruženi mediteranskim biljem i mirisima krenuli smo prema Komiži. Dio planinara išao je težom stazom od Podšipja preko Huma, a drugi dio lakšom stazom preko Sinovog Doca i Sv. Mihovila. Vidik s Huma na Komižu te na otoke Biševo i Svetac, svaki planinar i ljubitelj prirode treba doživjeti!

FILIP BALIĆ

Druženje u Podšipljama na otoku Visu

U Komiži je bio priređen ukusni grah. Nakon ručka bio je organiziran povratak u trajektnu luku Vis.

Pohvaljujemo planinare iz HPD-a »Hum«, a posebno predsjednika Željka Arnautovića na iznimno uspješnoj organizaciji ovogodišnjih Dana planinara Dalmacije. Idući Dani planinara Dalmacije održat će se u proljeće 2017., a domaćin će biti PD »Švilaja« iz Sinja.

Filip Balić

»Kapela« osnovala penjačku sekciju

Na redovitom sastanku Upravnog odbora HPD-a »Kapela« u ožujku 2016. donesena je odluka o osnivanju penjačke sekcijske. Odluka o osnivanju sekcijske donesena je radi privlačenja mladih, odnosno pomlađivanja društva, te proširenja spektra aktivnosti unutar društva. U svibnju započinje prva penjačka škola koju će voditi instruktori Ivica Kljak i Nenad Jović, a pročelnikom sekcijske imenovan je Josip Zelić. Svi zainteresirani oko penjačke škole ili drugih aktivnosti u penjačkoj sekcijskoj mogu se informirati na webu društva ili na redovitim sastancima sekcijske mladih utorkom navečer na adresi Maksimirска 51a/I.

Matej Perkov

Obavijest o privremenom otežanom planinarskom pristupu Tremzini

Na molbu Hrvatskih šuma, Šumarije Gračac, obavješćujemo planinare da će zbog planskog izvođenja radova i aktivnosti na sječi šuma na području Turovca na planini Tremzini biti otežan pristup iz smjera Malovana. Završetak radova planiran je do kraja rujna ove godine.

Preporučamo planinarama i ostalim korisnicima planinarskih putova da, radi sigurnosti, svoj obilazak ovoj planini odgode do jeseni. Za sve eventualne informacije treba se obratiti Šumariji Gračac, Dr. Mile Budaka 21, 23440 Gračac, tel. 023/773-071.

Komisija za planinarske puteve HPS-a

KALENDAR AKCIJA

- 7. 5. 6. Grobnik trekking**
Grobničko polje
PD Obruč, Jelenje
- 8. 5. 59. slet planinara Zagorskog planinarskog puta**
Medvednica: Grohot
HPD Blagus, Blaguša
- 8. 5. Planinarski pohod Pinklec na pleča**
Sveta Nedelja – Okić
PD Pinklec, Sveta Nedelja
- 8. 5. 41. Memorijal Andrije Petriča**
Učka
PD Opatija, Opatija
- 15. 5. Japetićev pohod**
Samoborsko gorje: pl. dom Šoićeva kuća
HPD Japetić, Samobor
- 15. 5. Medicinske sestre u planini – 15. tradicionalni pohod povodom Međunarodnog dana sestrinstva**
Primorje ili Istra
PD Naftaplin, Zagreb
- 15. 5. 27. akcija Pješačenjem do zdravlja**
Duža staza: Crikvenica – Kotor – Drenin – Selce
Kraća staza: Crikvenica – Zoričići – Selce
PD Strilež, Crikvenica
- 20. 5. Dan PD-a Medveščak, Zagreb**
Medvednica
PD Medveščak, Zagreb
- 21. 5. 30. objetnica PD-a INA Bjelolasica**
Bjelolasica: pl. sklonište Jakob Mihelčić
PD INA Bjelolasica, Zagreb
- 21. - 22. 5. Tečaj za markaciste**
Kozjak: planinarski dom Malačka
Komisija za planinarske putove HPS-a, Zagreb
- 21. 5. Pohod slavonskim planinama**
Papuk
Slavonski planinarski savez, Osijek
- 22. 5. Dan PK-a Scout**
Samoborsko gorje i Žumberak: pl. kuća Scout,
Samoborski scoutski put
PK Scout, Samobor
- 22. 5. Dan HPD-a Belegrad, ljetni susret planinara i obilazak 2. dionice Belečkog planinarskog puta**
Ivančića: pl. kuća Belegrad
HPD Belegrad, Beleč
- 25. - 29. 5. Pohod na Mljet**
Mljet
HPD Mljet, Govedari
- 28. 5. POHOD NA DINARU**
Dinara
HPS i SPV Šibenik, Šibenik
- 29. 5. Susret planinara pjesnika i slikara na Sovskom jezeru**
Dilj gora: Sovsko jezero, Sovski Dol
HPD Sokolovac, Požega
- 29. 5. Pohod zapadnom Medvednicom**
Medvednica
PD Vrapče, Zagreb
- 29. 5. Memorijalni pohod na Korenski vrh**
Velebit: pl. kuća na Poljani – Kuterevo – Korenski vrh – pl. kuća
PU Panos, Kuterevo
- 4. 6. 3. Mosor Film Festival**
Mosor: pl. dom Umberto Girometta
HPD Mosor, Split
- 5. 6. Dan planinara MIV-a**
Park prirode Lužec – Novi Marof
HPD MIV, Varaždin
- 5. 6. Virovitički susret planinara**
Bilogora
HPD Papuk, Virovitica
- 5. 6. Obilaznica na Brezovici**
Brezovica: pl. kuća Ačkova hiža
PD Brezovica, Petrovsko
- 10. 6. Dan PD-a Naftaplin**
Medvednica: Sljeme, Risova jazbina
PD Naftaplin, Zagreb
- 11. 6. Proljetni pohod na Žumberak**
Žumberak: Sošice – Sv. Gera – Sekulići
PŠK Trešnjevka-Monter, Zagreb
- 11. 6. Šojka trek/trail**
Samoborsko gorje: pl. dom Šoićeva kuća
HPD Japetić, Samobor
- 12. 6. 7. svetoivanjski planinarski pohod**
Sveti Ivan Zelina
PD Izvor Kalinje, Sveti Ivan Zelina
- 12. 6. Antunovski piknik, pohod Krndjom**
Krndija: Paulinovac
PD Krndija, Našice
- 12. 6. Pohod po Goranskom planinarskom putu**
Kontrolne točke GPP-a
HPD Zagreb-Matica, Zagreb
- 12. 6. Lipanj u Lipiku**
Psunj: izvor Točak
HPD Lipa, Lipik
- 12. 6. Cvjetne staze Ravne gore (Ilijan zlatan)**
Ravna gora
PD Ravna gora, Varaždin

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ
PLANINARSKO DRUŠTVO PSUNJ PAKRAC

Dani hrvatskih planinara OMANOVAC - PSUNJ

24. - 26. lipnja 2016.

PETAK 24. 6.

od 12 h prihvati i smještaj planinara

15 h obilazak dionice nove planinarske obilaznice Planinarski put Psunj

navečer obilazak znamenitosti grada Pakraca, druženje kod planinarskog doma Omanovac

SUBOTA 25. 6.

od 8 h okupljanje kod planinarskog doma Omanovac

9:30 - 10:30 h polasci na ture:

Omanovac - Hajdučka kosa - Velika poljana - Srnolov - Begovača - Omanovac (6 h)

Omanovac - Cvijina staza - Begovača - dolina Rogoljice - Planinski rt - Omanovac (4 h)

Omanovac - staza Puzavac - dolina Rogoljice - Hajdučka kosa - Omanovac (2:30 - 3 h)

15 h ručak

17 h svečanost otvaranja Dana hrvatskih planinara i prigodni program

18 h sportska natjecanja

20:30 h planinarska noć uz živu glazbu

NEDJELJA 26. 6.

8:30 h - 9:30 h polasci na ture:

Omanovac - staza Puzavac - Velika poljana - Hajdučka kosa - Omanovac (4:30 h)

Omanovac - Žirovnik - Fokinom stazom preko Ploča - Omanovac (2:30 h)

14 h Završna svečanost, podjela priznanja i predstavljenje domaćina Dana hrvatskih planinara 2017.

U sklopu Dana hrvatskih planinara moći će se razgledati izložbe: »120 godina planinarstva u Slavoniji«, »Slavonske planinarske značke«, »U susret 60. obljetnici Slavonskog planinarskog puta«

Grad Pakrac

POKROVITELJI
Grad Pakrac
Turistička zajednica grada Pakraca
Sportska zajednica grada Pakraca
Slavonski planinarski savez

INFO I KONTAKT

www.pdpunj.hr

www.hps.hr

pakrac@pdpunj.hr

Svaka avantura započinje u glavi.

U mislima ste već na snijegu?

Nova kolekcija Mammuta nije samo za naše super sportaše, nego također i za vas.

www.mammut.ch

MAMMUT®

Absolute alpine.